

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100—
za pol leta 55—
za četrt leta 30—
za en mesec 10—
Fakozemstvo celoletno K 140—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 20—
za imenstvo 25—

SLOVENE

== Inzerati: ==
Enoletna petstvarica (30 mm
široka in 3 mm visoka ali višja
prostor)
za enkrat po K 3—
uračni razpis, posilna
itd. po K 3-00
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/5 mm K 20
Izahaja vsak dan izvenredni po-
medlek in dan po prazniku,
od 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizplačana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bozn.-horo. 7563.

Nova vlada za Slovenijo imenovana.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 5. marca. Vlada je danes imenovala novih šest poverjenikov za Slovenijo, in sicer:

za notranje zadeve: prof. Bogumil Remec;
za uk in bogočastje: dr. Karel Verstovšek;
za pravosodje: poslanec Josip Fon;
za socialno skrb: dr. Andrej Gosar;
za kmetijstvo: posestnik Jakob Jan;
za javna dela: inž. Dušan Sernec.

Podpis ukaza se bo nekoliko zakasnil, ker je regent odsoten.

Vladna izjava.

(Telefonsko poročilo »Slovenca«.)

Na včerajšnji seji narodnega predstavništva je podal ministrski predsednik g. Protić v imenu vlade sledečo izjavo:

Gospodje poslanci! Pred 4 in pol meseci smo se razdvojili in razšli nekako tiho in neopaženo po dovršeni krizi, ki je prišla z ostavko Davidovičevega kabineta in po obrazovanju nove vlade, kateri je načeloval zopet Davidović z vsemi svojimi starimi tovariši. Seje začasnega narodnega predstavništva se niso vršile tudi ne po 18. oktobru preteklega leta, ko je nastopila nova vlada. To nemoralno stanje je trajalo do 15. decembra preteklega leta. Istega dne je bilo narodno predstavništvo odloženo do 15. februarja tega leta na podlagi člena 52. ustave za kraljevino Srbijo.

Boj za parlament.

Vzrok za takšno ravnanje Davidovičeve vlade ni bil znan niti zaupno do 14. februarja tega leta. Tega dne je Davidovičev kabinet predložil kroni, naj se začasno narodno predstavništvo razpusti in izvršijo volitve za ustavotvorno skupščino (konstituantno) po vladini naredbi, katero je izdelala vlada v to svrhu. V svoji ostavki pravi Davidovičev kabinet, da predlaga ta predlog zato, ker je Davidović izjavil kroni že pri sestavljanju kabineta, da delo z začasnim narodnim predstavništvom ni le samo nemogoče, temveč tudi škodljivo. Še le sedaj smo zvedeli zaupno in službeno razlog za zavlačevanje dela narodnega predstavništva, ki se je vršilo neredbenim in brezredbenim potom.

Kabinet, kateremu imam čast predsedovati, in ki se sedaj predstavlja narodnem predstavništvu, je mnenja, da je nemogoče in škodljivo, razpustiti začasno narodno predstavništvo tako dolgo, dokler se ne pripravi in ne izvrši zajedno z vlado

vse, kar je treba, da se more iti na volitve za ustavodajno skupščino. Temu se protivi tudi narodu dana beseda s proklamirano Njegovega Visočanstva prestolonaslednika od 24. decembra 1918. l., katero smo kot odgovorni svetovalci krone, mi vsi, tako na levici kakor na desnici istega dne protipodpisali in zanjo odgovornost prevzeli. V tem proglasu se citajo te-le vrste: »Moja vlada bo delovala v popolnem soglasju z narodnim predstavništvom in mu bo odgovorna. Zato bo njena dolžnost, da čimprej skliče v Belgrad narodno predstavništvo, sestavljeno od poslancev srbske skupščine in Stare Srbije ter Macedonije, od sorazmernega števila članov Narodnega veća in od predstavnikov Vojvodine in Črne gore. Narodno predstavništvo bo predstavljalo začasni ali poln izraz zakonodajnega činitelja v našem kraljestvu... Vlada bo predložila narodnemu predstavništvu volilni red, s katerim se bodo na podlagi splošne glasovalne pravice zasigurali svobodne volitve za ustavodajno skupščino, kateri bo predložila v rešitev predlog demokratske državne ustave v duhu državnega edinstva, s širokimi upravnimi samoupravami in z zagotavljanjem najširših političnih svoboščin in državljan-skih pravic.«

Vsem načelom moderne demokratske ustave države bi nasprotovalo, ako bi vlada za ta čas delovala brez parlamentarnega nadzorstva, ako bi volitve za ustavodajno skupščino izvršila po oktroiranem volilnem redu ter bi opominjala i Hrvate i vse nas druge na oktroirani volilni red pri ustvarjanju nagodbe med Hrvatsko in Ogrsko v l. 1868.; ako bi šla na volitve za ustavodajno skupščino brez pripravljenega in izdelanega ustavnega načrta za našo kraljevino ter izzvala in ojačila ostrino volilne borbe in postavila

ustavodajno skupščino pred težjo in še bolj zamotano nalogo. Kakor dobro pomovani interesi, državni in narodni, zahtevajo, da čimprej pridemo do ustavodajne skupščine, tako zahtevajo tudi, da dobimo ustavo čimprej ko mogoče in čim mirneje in tiše. To pa se po našem globokem prepričanju more doseči samo tako, ako se s skupnim sodelovanjem pred volitvami za ustavodajno skupščino resno poskuša in ustvari na vzajemnem sporazumu zasnovan ustavni načrt, katerega bi se vsi složno prizadevali izvesti v ustavodajni skupščini.

Delovni program.

Ko se sporazumejo politične skupine, ki so že tu in ki bodo tvorile v ustavotvorni skupščini njene sestavne elemente, že vnaprej v vseh glavnih ustavnih vprašanjih, potem bo tudi volilno delo tiše in mirneje in se tako tudi delo ustavotvorne skupščine olajša in skrajša.

Vlada misli, da je potrebno iz vseh teh razlogov, da narodno predstavništvo reši in odobri potrebne kredite za obstoj in upravo države od zdaj do ustavodajne skupščine, kakor tudi da naknadno razpravi in reši o kreditih, katere je kabinet g. Davidoviča sam sebi odobril. Potrebno je po našem mišljenju, da privremeno narodno predstavništvo reši tudi mirovne pogodbe, katere so te dni zaključene. Po ustavi, ki velja za kraljevino Srbijo, so te pogodbe brez vrednosti, dokler jih predhodno ne odobri narodna skupščina. In če se te pogodbe brez predhodnega odobrenja narodne skupščine neveljavne za kraljevino Srbijo, potem so brez tega, po našem mnenju, neveljavne tudi za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker nima druge ustavne odredbe za ratificiranje takih pogodb.

Važni in resni razlogi govore tudi za to, da se predloži privremenu narodnemu predstavništvu v naknadno odobrenje tudi zakon o narodni banki našega kraljestva, ki ga je uvel potom odredbe v življenje kabinet g. Davidoviča in mu dal moč zakona. Isto velja tudi za predlog zakona o vojnih dobičkih.

To bi bila, po mišljenju vlade, njena in privremena narodnega predstavništva glavna naloga. Ko bi se to izvršilo, potem bi se takoj prešlo na volitve za ustavodajno skupščino, ki bi nam dala nov osnovni državni zakon in še one zakone, ki so z ustavo v tesni zvezi. Vlada kakor narodno predstavništvo bi moralo skrbeti, da se vse to izvrši kar najhitreje, če bi bilo le mogoče vsaj v dveh mesecih.

Jadransko vprašanje.

Verjetno je, da bodo do tega časa rešena vsa mejna vprašanja naše države in bo mogel potem celokupen narod sodelovati pri volitvah, kar je bilo dozdaj nemogoče. Od nerešenih zunanjih vprašanj je brez dvoma najtežje in najboljčutljivejša jadransko vprašanje. Nam in našim zaveznikom je povzročalo in povzroča mnogo muk in težav. Zaupamo v Boga in pravičnost naših zaveznikov, da bo to skoraj rešeno za nas kakor zanje.

V tem vprašanju se je storilo mnogo napak — ne sicer od naše strani, kar z veseljem konstatiram — napak, ki so vendar položaj silno otežkočile, zapletle in ga pač privedle do tja, kjer smo sedaj.

Razentega se je pripetilo še en dogodek, ki je postavil Italijo v slabo luč, našo državo pa spravil v neenak položaj pri rešitvi tega vprašanja. Ta dogodek po našem globokem prepričanju tudi sedaj najbolj ovira, da se ne najde noben izhod iz tega težkega vprašanja. Na Reki se je namreč ustvarilo vsled vojaškega napada nekega rezervnega častnika, D'Annunzia, in njegovih čet nezakonito in nemoralno stanje, ki se ni niti do danes odstranilo. Mi in Italija smo torej pri rešitvi vprašanja o usodi Reke v zelo neenakem položaju, ker ono nezakonito in nenormalno stanje še vedno obstoja. Sporni stranki morata biti v enakem položaju, in sicer se nahaja ona stranka, ki ima zaenkrat gmošno korist, v skušnjavi, da teži tudi brez vseh razlogov za tem, da nezakonito dejanjsko stanje pretvori v pravo stanje... In v tem slučaju je sporazum zelo otežkočen.

S tem vprašanjem je v zvezi tudi albansko vprašanje. To vprašanje bi se po mojem mnenju najbolje rešilo, če bi se prepuščilo Albancem samim, da uredijo svoje razmerje do sosedov, s katerimi od vekov žive skupaj, sami pod kontrolo lige narodov. Znano je, da pred prihodom Turkov ni bilo med njimi in nami nikakih bojov in sporov.

Mirovni dogovor z Bolgarijo je prav tako tik pred rešitvijo in verjetno je, da bo vsak čas gotov. Mislim, da lahko rečemo, da je v glavnem že vse dogovorjeno.

Z veseljem omenim na tem mestu tudi, da je od 6. novembra minulega leta naša država tudi priznana od svete stolice v Rimu.

Če bi bilo to mogoče izvršiti v roku, ki ga diktira glavna naloga vlade, bi vlada tudi rada sprejela v okvir svojega dela v začasnem narodnem predstavništvu tudi vprašanje moratorija in izplačila škode, ker so vsa ta vprašanja velikega praktičnega pomena.

LISTEK.

Stritarjeva 84 letnica.

Slovenski rojak dr. Šter, ki živi v Dunajskem Novem mestu, je te dni obiskal našega pesnika Josipa Stritarja na njegovem domu v Aspangu. O svojih vtisih poroča prijatelju v Ljubljani naslednje: Vedel sem, da našemu pesniku ne gre dobro, vendar nisem pričakoval pri njem tolike revščine. V mali hišici v zgornjem delu trga ima zelo skromno stanovanje. Mala kuhinja in dva prav mala kabineta z več kot skromno opremo. Ko sem prišel k njemu, je sedel v nezakurjeni sobi z zimsko suknjo na sebi in je nekaj čital. Velik revež je in sama kost in koža ga je. Tožil je, da mu pešajo oči, in da ne sliši skoro nič več. Le s težavo me je nekoliko razumel. Pravil mi je, da je vsled stradanja zelo opešal. Aproximacija v Aspangu je zelo slaba, v okolici pa ni dobiti prav ničesar, ker pokupijo vse in za vsako ceno židje, ki prinesejo kmetom petroleje i. dr. Prinesel sem mu nekaj sladkorja, moke in drugih malenkosti, in videl sem, kako mu je dobrodošlo. Rekel mi je pri tej priliki, kako hvaležen je odseku za prehrano v Ljubljani in njegovemu direktorju, da mu je že parkrat poslal živila; pesnik in njegova žena sta mi zatrjevala, da bi bila morala brez te pomoči že davno umreti od lakote. Tožila

sta le, da je bila zadnja pošiljatev skoro do polovice izropana. Dalje se je pritoževal, da mu je Tiskovna zadruga za drugi natis njegovih spisov plačala le 3000 K, dočim se knjige danes splošno tako drago plačujejo. Boji se, da bo narod mislil, da gre to izkupilo v njegov žep. Tako piše doktor Šter svojemu prijatelju.

Pesnik Stritar obhaja danes — 6. marca — v skrajni bedi in žalosti, daleč od svoje tako ljubljene domovine, svoj 84 rojstni dan. Pesnik Stritar živi ob svoji pokojnini, ki znaša 280 kron na mesec. Da s to pokojnino pri vsej svoji skromnosti ne more živeti, je več kot jasno. Pomisliti je treba le, kako ogromne cene imajo živila v avstrijski republiki. Omenjeno bodi le, da stane v Aspangu eno jajce 8 nemških kron. Dr. Šteru je pesnik tudi tožil, da si že dolgo časa ni mogel privoščiti kupice vina, ki bi ga ravno sedaj v svoji visoki starosti in betežnosti tako nujno potreboval.

S ponosom smo vedno imenovali Stritarja svojega velikega pesnika in pisatelja; izkažimo se mu še sedaj, ko je tuje pomoči tako silno potreben, hvaležnega in priskočimo mu na pomoč. Kakor smo se informirali, je odsek za prehrano, želeč pesnika počastiti za njegov rojstni dan, pred par dnevi po posebnem kurirju poslal pesniku večjo zbirko živil (moke, masti, sladkorja i. dr.). Treba pa bo za pesnika izdatnejše pomoči, da mu olajšamo zadnje dni njegovega življenja, ki je bila vse posvečeno slo-

venski domovini. Izpolnili bomo le častno dolžnost, ako mu pomagamo, in ga podpremo sedaj, ko tako nujno potrebuje naše pomoči. Inicijativo za tozadevno akcijo naj bi po našem mnenju prevzela ljubljanska mestna občina, ki je svojčas pesnika Stritarja imenovala za svojega častnega meščana. Ne dvomimo, da bodo tudi naši premožnejši sloji z veseljem kaj prispevali.

G. dr. Šter je poslal tudi nam daljše poročilo, iz katerega posnamemo najvažnejše:

»Po dolgem brezuspešnem iskanju hiše, mi je nek prijazen gospod — penzionist — pokazal ulico in stanovanje Stritarjevo. Od tega gospoda sem zvedel tudi, kako čil je še — Stritar, da gre kljub svoji visoki starosti na dolge izprehode, da obleta vse bližnje gore itd. Žalibog sem se moral prav kmalu prepričati, da mi je ta neznanec opisoval Stritarja, kot ga je videl pred leti ali pa morebiti še — pred meseci.

Sprejela me je njegova soproga, zelo simpatična, ljubezna in kakor mi je pisal, dobra ženica, »ki po materinsko za mene skrbi in brez katere bi kar živeti ne mogel.«

Sedel je za mizo v mali, več kot skromno opremljeni sobici, z zelenim ščitom nad očmi in je pisal. Težko se je dvignil s sedeža in mi je podal svojo desnico. Izročil sem mu najprej pozdrave njegovih prija-

teljev iz domovine in mu opisal, s kako hvaležnostjo mislijo poslednji na njega in kako radi bi mu olajšali njegovo v takih razmerah gotovo težko življenje. Njegov odgovor me je prepričal, da sem govoril vse to zastonj. Slišal ni nobene besede. Njegova žena mi je potem pripovedovala, kako zelo ga zapušča sluh, s solzami v očeh mi je rekla, da so mu zadnje čase popolnoma opešale moči in da je temu vzrok pomikanje najpotrebnejših živil. S hvaležnim srcem se je spominjala slovenskega ljudstva, katerega darovi so ju rešili najhujšega. Mestna aprovizacija je popolnoma odrekla, ker pride vsak dan brez števila židov iz glavnega mesta, ki pokupijo vse in za vsako ceno. Ker dobe kmetje od njih petroleje, sladkor itd., prodajajo raje židom nego aprovizaciji in meščanom. »In z našo malo pokojnino ne moremo plačevati cen, kot jih plačujejo židje«, je končala uboga ženica.

Ko sva bila s Stritarjem sama, se je pritoževal, da mu oči pešajo. Le s težavo piše in kar je napisal, ne more skoro več brati. In vendar mu zadnje čase »verzi kar silijo v pero«. Veliko lažje kot kdaj se mu v glavi ustvarja verz za verzom. »In vse pesmi, slovenske, nemške in laške, ki sem jih kdaj znal, mi vrše po glavi.«

»Vse to,« je dostavil, »je slabo znamenje.«

»Najhujše mi je pa,« je dejal, »da moram slediti, ko se židje tako nespodobno

Dovolite, gospodje poslanci, da ob sklepu izpregovorim še besedo o sestavi vlade.

Sestava vlade.

Želja Njegovega Veličanstva je bila, da se sestavi sporazumna vlada na širši bazi, nego dosedanja. Četudi se je po 18. oktobru l. l. politično-strankarski položaj za tako rešitev poslabšal, smo se vendar odzvali želji Njegovega Veličanstva vsled ozirov na naloge, ki stoje pred nami, seveda do one mere, do katere nam je bilo to mogoče z ozirom na naše prepričanje glede splošnega političnega položaja in z ozirom na naloge, ki jih je treba sedaj rešiti. Žalibog do sporazuma ni moglo priti; zakaj ne, to je, gospodje poslanci, v glavnem razvidno iz objavljenega zapisnika o tej stvari in iz ostavke prejšnjega kabineta. Če se v tem ozirom položaj izboljša, se bomo mi — izjavim resno in resnično — veselili.

Prosim narodno predstavništvo, da izvoli vzeti vladino izjavo v vednost. Toda brez ozira na to, kako stališče bo zavzelo narodno predstavništvo v vprašanju vladine izjave, mi je čast, da prosim gospode poslance, da imajo stalno pred očmi položaj, ki se v njem nahaja država. Mi smo v teku tega leta zelo mnogo zamudili in nismo storili tega, kar bi bili mogli storiti, da se pripravi teren za demokratsko državno ustavo v »duhu državnega edinstva z obširno upravno samoupravo in z zagotovitvijo najširših političnih svobod in državljanских pravic«, kakor so obljubili zastopniki vseh strank v prestolonasledniškovi proklamaciji z dne 24. decembra leta 1918. Kakor v marsičem drugem, tako smo tudi glede vprašanja naše ustave danes skoro na isti točki, kjer smo bili — tudi že pred letom dni.

Odločne Wilsonove besede.

Agencija Stefani objavlja besedilo Wilsonovega odgovora na skupno noto angleške in francoske vlade z dne 25. februarja. Radi njegove preobširnosti podajamo le nekatere značilnejše točke.

Prezident uvažaše spomenico, ne more pa več izbirati in se mora držati glede jadranskega vprašanja svojih prej obrazloženih načel. Glavno načelo, za koje smo se bojevali, obstoji v tem, da nobena vlada nima pravice, razpolagati z ozemljem in pripadnostjo kateregakoli svobodnega naroda in nobena zavezniška država nima več pravice nego jo je imela bivša Avstrija, določati usodo svobodnih narodov brez njihove volje. Brez pravičnosti in samoodločbe ni sigurnosti za nemilitaristične narode in Amerika vztraja pri načelih, za katere smo vstopili v vojno.

Združene države radovoljno sprejmejo katerikoli dogovor glede pripadnosti Reke med jugoslovansko in italijansko vlado s pogojem, da takšen dogovor ne sloni na kompenzacijah v škodo drugih narodov. Neposredna pogajanja naj dovedejo do samoodločevanja, če ne, bi se morali pokoriti obe strani razsodbi britanske, francoske in ameriške vlade. Poslednja je mnenja, da je teritorijalna zveza Reke z Italijo absolutno neizvrljiva, ker vsebuje neznanske carinske komplikacije, neznosne obmejno stražne razmere in druge neugodnosti. — Takšna rešitev greši zoper vse zemljepisne in gospodarske razloge.

Teritorijalna zveza Reke z Italijo vključuje namen poznejše aneksije, kar bi

pa izpodkopalo zaupanje v Zvezo narodov. Kar se tiče Albanije nasprotuje Amerika vsaki rešitvi, ki bi šla na škodo albaniskega naroda bodisi v jugoslovanski bodisi v italijanski prosep, kajti nasprotje med krščanskimi in mohamedanskimi narodi bi naraslo, pride li del Albanije pod vpliv različnih narodov in različnih gospodarskih potenc, vrhulega pa Jugoslavan niso zastopani v Zvezi narodov, kar bi dovedlo v bodočnosti do nepremagljivih težkoč.

V londonskem dogovoru prevzete obveznosti naj presoja angleška in francoska vlada sami, ameriški predsednik si dovoljuje le opozoriti, da razsulo Avstrije, tajni značaj dogovora in njegovo nasprotje z obecnimi mirovnimi načeli pričajo proti njegovi izvedbi. Razven tega pa opozarja, da so zavezniške vlade že prekoračile na severu v londonskem paktu dogovorjene meje in so se postavile že same preko njegovih določb ter s tem pripoznale spremembe, ki so se dogodile med podpisom tajnega dogovora in sedanjimi razmerami. Osem mesecev se vrše že dogovori, ki se gibljejo zdaj izven zdaj zopet znotraj v paktu določenih meja. Torej!

Izvršitev londonskega dogovora kot obvezna alternativa na predlog z dne 14. januarja je osupnila ameriško vlado, katere poslednja se je v dogovoru 9. decembra pogodila z angleško in francosko vlado glede rešitve tega vprašanja in ki topot sploh ni bila obveščena o nameravanem koraku. Italijansko poukazovanje na 3 milijone Nemcev v Čehoslovaški in 3 milijone Malorusov na Poljskem ne drži. Amerikanska vlada je mnenja, da je določala mirovna konferenca v mnogih slučajih narodnostne meje kljub zemljepisnim in gospodarskim težkočam in da bi, vpoštevajo li Italijani taista načela, sploh ne bilo istrskega in dalmatinskega vprašanja.

Mislimo, da so besede Wilsonove jasne dovolj. P. P.

Doneski k „žlahiti“.

»Slovenec« z dne 3. marca t. l. je prinesel članek pod naslovom: Še enkrat »žlahiti«. V članku se ugotavlja, da ima brat dr. Žerjavovega tasta, lesni trgovec Alojzij Lavrenčič, reci in piši pet sekvestrov, dr. Josip Lavrenčič pa štiri sekvestre. Članek se končuje z besedami: »Mi smo načeli šele prvo poglavje«. Dr. Žerjav je zadnji stavek gotovo prezrl in napisal v »Slovenski Narod« z dne 4. t. m. klaverno notico pod imenom: Konec »žlahite«. Ako misli g. dr. Žerjav, da je z njegovim »Koncem žlahite« vsega res konec, tedaj naj bo prepričan, da se zelo, zelo moti. Zagotavljamo g. dr. Žerjavi, da bomo v koruptivne razmere, ki so se s sekvestri dogajale, z bengalično lučjo posvetili. Zahtevamo pa tudi od vlade, da vse delovanje sekvestrov preišče, vse kravje kupčije takoj razveljavi in vse krivice pošteno pograbi za ušesa.

Danes hočemo zopet malo posvetiti v delovanje teh slavnih sekvestrov, in sicer v delovanje g. Alojzija Lavrenčiča, brata dr. Žerjavovega tasta. Poleg štirih drugih ima ta gospod v rokah tudi upravo premoženja tvrdke Katz & Klump iz Brnice. To posestvo obstoji deloma iz zemljišč in gozdov, kupljenih pred in med vojsko in deloma tudi iz že posekanega in spravljenegega lesa, vse to v Kranjski gori, Podkorenem, Gozdu in nekaj tudi na Dovjem. Ko je prevzel g. Alojzij Lavren-

čič sekvester, se je obrnilo več posestnikov, ki so prodali les tvrdki, na deželno vlado, da določne pogodbe razveljavi in to zlasti v onih slučajih, kjer se sekane še ni pričelo. V vseh teh slučajih se je menda tem prošnjam ugodilo. Na onih parcelah, kjer se je pa že začelo s sekanjem, se je z delom nadaljevalo; les se je spravljaj v dolino in na žage. Do tu je vse v redu.

Bile so pa že od prej nakopičene velike množine lesa. Ta les se je prodajal pod roko, brez javne dražbe. Kupci lesa so bili prijatelji g. Alojzija Lavrenčiča in sicer lesni trgovci-bogataši Jakob Černe iz Kranjske gore, Ferdinand Arnejc, Alojzij Schrey in drugi. Med ljudstvom na Gorenjskem se govori, da so dobili ti prijatelji kubični meter lesa po 20—50 K, dočim se je tedaj les plačeval že po 150—200 K. Poleg tega je dobil Arnejc v najem tudi žago, in to skoro zastopni. Pri prodaji lesa so bili taki cenilci, ki ne razločujejo še mecesna od smreke ali bukev od jelše.

Dobro bi bilo pregledati tudi poslovanje Omanove žage v Gozdu pri Kranjski gori, kjer se danes reže za drva tak les, ki ga je imela tvrdka pripravljena za brzajavne drogeve.

Zanimiva je tudi prodaja posestva, ki ga je kupila tvrdka Katz & Klump med vojsko od Josipa Hlebanje v Srednjem vrhu. Sekvester Alojzij Lavrenčič je prodal dotično posestvo na ta način, da je razglasil prodajo v »Uradnem listu« z dne 26. novembra l. 1919. Rok za vlaganje zaprtih ofert na »Oddelek za trgovino« je bil do 15. decembra. Na to posestvo so najbolj reflektirali prebivalci v Srednjem vrhu samem. Ti so zvedeli za prodajo šele po izvršeni prodaji, ker je bila prodaja zelo neprijetno razglašena, ker na »Uradni list« so naročeni le uradi in imovitejši posamezniki in ne vsak kajzar. Rok za vlaganje ofert je bil tudi prekratek. Prizadeči prebivalci so se potem pritožili na deželno vlado in prosili, naj se prodaja ustavi in naj se razpiše javna dražba, da bodo tudi posamezni reveži lahko nekaj kupili. Do danes se na pritožbe še ni odgovorilo, posestvo se pa je že prodalo. Komu se je prodalo in za kakšno ceno, se bo že dognalo. — Opozarjamo g. dr. Žerjavi, da nam teh, kakor tudi prejšnjih informacij ni dal nikak »klerikalen uradnik«; vse moralno ogorčenje v tej smeri je odveč.

Naši gospodje okrog sekvestrov so se večkrat zelo žurili, da bi razna posestva nacionalizirali. Proti temu dejstvu samemu nimamo ničesar, vprašanje je le, kako se nacionalizira. Predvsem se morajo čuvati ob takih prilikah interesi sosedov samih in predvsem revnih sosedov, kajzarjev in bafjarjev. Tu je važna agrarna reforma in tu naj se uveljavi.

Dolžnost naše sedanje vlade je, kakor smo že zgoraj povdarili, da te razne prodaje preišče, razne kravje kupčije razveljavi in da pri vsaki prodaji sekvestriranega posestva ne gleda samo na to, da se kaj hitro nacionalizira, pač pa da se z nacionalizacijo samo rešuje tudi vprašanje agrarne reforme in da se ščitijo predvsem interesi malih ljudi.

Jadransko vprašanje.

LDU. Pariz, 4. marca. (DKU.) V porazgovoru z dopisnikom lista »Manchester Guardian« je izvajal ministrski predsednik Nitti, da bosta Italija in Jugoslavija v ja-

dranskem vprašanju gotovo našli rešitev in ostali lojalni prijatelji. Italija ne zahteva ničesar več, nego kos ozemlja, čigar prebivalstvo šteje manj duš, kakor znašajo izgube Italije v vojni.

Država SHS.

Regent Aleksander.

LDU Belgrad, 4. marca. Nj. Vis. prestolonaslednik regent Aleksander je v sredo popoldne sprejel v avdijenci dr. Milana Pečkanca, generalnega konzula v Belgiji. Okoli osemnajstih je sprejel hrvatskega bana dr. Laginjo.

LDU Belgrad, 4. marca. Nj. Vis. prestolonaslednik Aleksander bo v sredo ob dvaindvajsetih odpotoval iz Topčidera s dvornim vlakom do Kruševca ter bo od tam nadaljeval pot v Vranješko Banjo, kjer bo ostal 15—20 dni, da se odpočije.

Češka.

Sedemdesetletnica Masaryka.

LDU Praha, 4. marca. (ČTU) Za 70. letnico predsednika Masaryka je minister za narodno obrambo Klofač izdal armadno povelje, v katerem pravi: Masarykovo življenje je bilo boj za resnico, za etično obnovo in politično ter socialno svobodo naroda. Za te ideale se je boril predsednik z izredno energijo, s prisljučno marljivostjo in trdnim prepričanjem. Ves narod praznuje ta dan 7. marca. Mi vojaki čehoslovaške republike imamo še posebno dolžnost, da se zavedamo, kakšne naloge nam je naložil predsednik Masaryk svoj čas v tujini in dandanes v domovini. Nihče ne sme govoriti o očetu Masaryku, kdor ni pripravljen slediti Masarykovemu zgledu ter žrtvovati vse, svoje osebne koristi, svojo udobnost in če treba tudi svoje življenje za dobrobit domovine, kakor je to storil in še danes dela predsednik Masaryk. Z obljubo zveste udanosti republikli in predsedniku stopamo danes pred predsednika naše države: Predsednik naj živi dolgo in se veseli svojega dela.

Amerika.

Senat sprejel Lodgejev pridržek.

LDU. Berlin, 5. marca. (DunKU) »Berliner Tageblatt« javlja iz Londona: Listi poročajo iz Washingtona, da je senat sprejel peti pridržek Lodgea, nanašajoč se na Monroejevo doktrino, in sicer z 58 glasovi proti 22 glasovom. Po predsedniku Wilsonu sprejeti pridržek z besedilom Hitchcocka so odklonili. Sprejetje petega pridržka Lodgea k pogodbi zveze narodov pomeni opustitev versailleske mirovne pogodbe za Združene države, ker je predsednik Wilson jasno izjavil, da bo pogodbo umaknil, ako ta pridržek prodre. Potemtakem so se izjalovila vsa pogajanja za sporazum.

Taft očita Wilsonu.

LDU. Pariz, 4. marca. (DKU.) Poročevalec lista »Echo de Paris« javlja iz Washingtona, da bivši predsednik Taft očita predsedniku Wilsonu, da deluje na zavrnitev mirovne pogodbe versailleske, da mu ne bi bilo treba dati nobene odločitve glede pridržkov Lodgea. Lodge je izjavil, da se, ako je to res, predsednik Wilson in demokratski senatorji ne morejo odtegniti odgovornosti za neuspeh. On da vpraša, ali hoče zaslepijeni Wilson iz osebnih čustev uničiti svoje lastno delo.

Italija.

Nemiri v gornji Italiji.

LDU. Berlin, 5. marca. (DunKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Lugana, da se nemiri v gornji Italiji nadaljujejo. Tudi iz drugih pokrajin poročajo o izgredih. »Secolo« poroča iz Ferrare, da se je med stavko kmetijskih delavcev, obsegajočo približno 70 % delavcev, pripetilo mnogo primerov sabotaže in da so popalili več kolodvorov.

LDU. Berlin, 5. marca. (DunKU) »Lokalanzeiger« javlja iz Lugana, da so v provinci Novari, Vercelliju in Paviji jeli stavkati kmetijski delavci in mali najemniki.

Mažarska.

Huszar o razmerju do Avstrije.

LDU. Dunaj, 4. marca. (ČTU.) OKU. javlja: Ministrski predsednik Huszar se je izjavil napram poročevalcu korespondence »Wiener Curier«: Prihodnjega ministrskega predsednika bodo izbirali iz duhovniške narodne ali pa iz agrarne stranke. Kar se tiče razmerja z Avstrijo, se držimo Rennerjevega programa, po katerem se noben narod ne sme odstopiti drugi državi, ne da bi ga za to vprašali. Velikega interesa je za nas, da Avstrija in Mažarska ne delata nesprotujočih si politik. Ako zahtevajo od Mažarov, da preskrbujemo Avstrijo z živilom in sirovinami, je nerazumljivo, kako more Avstrija sklepati vojaške konvencije s Čehi in Jugoslavanom proti Mažarom. To je strankarska politika, ki popolnoma zanemara avstrijske interese. V avstrijskem

sitiijo, in zraven njih pa strada množica revežev. In dostavlja je še, da pri tem ne misli na sebe, četudi si je svoja stara leta predstavljaj malo drugače, ampak na tisoče onih, ki umirajo od lakote.

Ker sem videl, da ga govorjenje zelo utruja, sem se poslovil. Predno sem odšel, mi je stisnil v roko mal zvezek z dvema pismima iz leta 1894, na katerega je napisal par prijaznih besed. Izročil mi je tudi več pesmi iz zadnjih dni, čame najlepši dar in mi je rekel, naj jih preberem in mu jih vrnem, ker jih ne more več prepisati.

Še enkrat sem mu pogledal v mladeniško žive oči, v katerih ni videti ni znaka oslabelosti in na njegovo povabilo sem mu obljubil, da ga kmalu zopet obiščem. Stisnil mi je roko in odšel sem. — Dr. Šter.

Spomini starega dekleta.

Francoski pisatelj René Bazin, Prevel F. P.

Hrast,

(Dalje.)

»In otroci? Kaj je z njimi?«

»Starejša dva je vzela sirotišnica, najmlajšega pa — nisem ga jim mogla pustiti, kaj ne? — sem vzela k sebi. Toda moči mi manjka, gospodična, moči, da preživim to!« to ljudi...

Večerno solnce je začelo rdečiti strehe. Dim se je valil bolj na gosto iz dimnikov. Vrane so letale z vetrom nad mestom med črnim dimom in meglo. Še kake pol ure sva se domenovali z Oktavijo Merle.

ki se je bila naslonila na stroj in začela spet dejati.

Odpravila sem se proti domu in duša mi je bila polna, kakor se mi pripeti večkrat, žalosti in občudovanja. Vpraševala sem se, odkod jemljejo take revice, ki nimajo več moči vere, to herojično voljo, to nežnost, to nadčloveško potrpljenje. In odgovarjala sem si, da žive moralno pač še od zaloge čednosti in zaslug starih vernih, izginulih mater.

4. Oče Mulot.

To je dober človek; vsi pravijo tako in četudi mi ta nejasni izraz ni všeč, ker se skriva lahko v njem toliko kaznjivega in nezavednega, ga vendar rabim govoreč o očetu Mulotu. Drugače se ni mogoče izraziti; kajti treba ga je soditi v celoti in v primeri z drugimi. Pravim mu dober človek zato, ker bi moral biti slab, pa ni preveč. To je čudež, ki se najde večkrat in ki se mu ima družba zahvaliti, da še živi. Naši vnuki bodo govorili o tem.

Oče Mulot je že trideset let česalec volne v neki veliki predilnici. Tudi njegov najstarejši sin je česalec; njegova hči, ki jo je bil dal krstiti za Silvijo, je vezilka, to se pravi, da veže pri pletilnem stroju, kadar je pri delu, niti, ki se polagajo. Trije Muloti torej zaslužijo in žive po dvannet ur izven hiše. Doma so še trije: mati in dva majhna otroka, ki sta v stanu izpodkopati še bolj trdno zdravje kot je njeno: eden, ker je kričav, nasilen in nemiren, drugi, ker ne neha bolehati. Kruha ni pri Mulotu.

vih manjkalo nikoli, tudi premoğa ne, niti dražja, s katerim se zakuri, če je le premrzlo, kadar pride mož domov. Niso torej ravno revni, natančno vzeto; toda polje bede je mnogo večje nego polje revščine. Mati Mulot — sama se imenuje tako — mi je pravila svoje križe in težave. Neke nedelje dopoldne sva sedeli pri kaminu v prizemni sobi, okrašeni z risbami in barvanimi slikami — mesto nekdanjih svetih podob.

»Vsi so odšli, gospodična,« mi je rekla,

»oče, Jožef in mala dva.«

»Kam so šli?«

»Kupit časopis.«

»Kaj se pečate s politiko?«

Zbrala je bila robove svojega krila iz črne volne in jih držala stisnjene med rokami in koleno. Sedeč tako nepremakljivo in nagibajoč svoje sključeno telo proti žerjavici, od katere je izhajala prijetna toplota, je odgovorila najprej z zasmehom in pogledom, namenjenim na ročaj lonca. Shujšani, malo prešpičasti in enakomerno blede obraz gospe Mulotove se je za hip zjasnil, kakor stara streha, na katero pade izza oblaka solčni žarek.

»Oh, politika,« je vzdihnila, »če se hoče kdo pečati z njo, mora imeti denar. Skozi do prejšnjega leta nismo kupovali časopisa, iz varčnosti. Sedaj pa, ko je Jožef dorastel in postal mož, noče več ostajati ob nedeljah doma, ako nima kaj čitati. To ga zanima, to ga drži nazaj, to ga pa tudi izpreminja...«

»Kakšen časopis pa kupujete?«

(Dalje.)

in madžarskem interesu je, da se o tem vprašanju javno in pod kontrolo vse Avstrije in Madžarske pogovorimo. Renner-jeva današnja politika je iz avstrijskih interesov nevzdržna. Ako bo Avstrija nadaljevala dosedanje politiko, bi se iz nje porodila samo ogorčenost in to bi bila nesreča za Avstrijo in za Madžarsko.

Turčija.

Vladna kriza.

LDU. Amsterdam, 4. marca. (DKU.) Reuterjev urad javlja iz Carigrada, da je kabinet odstopil. Sultan je poveril izzet paši sestavo novega kabineta.

Vprašanje Carigrada.

LDU. London, 5. marca. (DKU. Brez-člno.) Lloyd George je izjavil v poslanski zbornici, da Zedinjene države nikakor niso končnoveljavno odklonile mandata na Carigrad, marveč da so se samo začasno odtegnile razpravam o turškem vprašanju.

Turški voditelji bodo obsojeni.

LDU. London, 5. marca. (DKU. Brez-člno.) Sir Hamar Greenhut je v poslanski zbornici objavil, da nameravajo obsoditi turške voditelje, ki se nahajajo v ujetništvu na Malti.

Mirovni posvet.

Mirovni posvet.

LDU. Pariz, 5. marca. (DumKU) Prihodnja konferenca aliranih ministrskih predsednikov bo začetkom aprila v San Remu. Obenem bo v Rimu mednarodni sestanek, ki ga priredi zveza narodov.

LDU. Berlin, 5. marca. (DumKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Rima, da je Nitti za svojega bivanja v Londonu zaveznike preveril o potrebi revizije versajlske pogodbe v političnem in gospodarskem oziru. Zavezniki so izjavili, da se načeloma strinjajo z Nittijem. Italija, ki je bila vedno proti izročitvi, je priporočala sedaj tudi okrajanje okupacijske dobe in zahteva, da se smer proti Nemčiji predru- gati, ker je politično in gospodarsko sode- lovanje Nemčije za rešitev Evrope prav- tako potrebno, kakor sodelovanje Rusije. Enako zmernost in enak čut za pravičnost je Italija pokazala tudi v turškem in alban- skem vprašanju. Glede Jugoslavije bo Itali- ja popustila toliko, kolikor ji to dovoljuje njena čast. Ako bi se dosegel v teh vpraša- njih sporazum, bi koristilo to vsej Evropi, tako da bi se eventualni razpor z Ameriko dal lažje prenesti.

Nitti zahteva revizijo mažarske mirovne pogodbe.

LDU Pariz, 4. marca. (DumKU) »Echo de Paris« javlja iz Londona, da je Nitti včeraj izrečno zahteval revizijo mirovnih pogojev, ki so se predložili Mažarom. Na- glašal je, da po načrtu pogodbe pridejo trije milijoni Mažarov pod gospodstvo Ru- munov, Srbov in Čehoslovakov. Zavzel se je za to, da ta dežela obdrži ozemlje, kjer prebivajo Mažari. Lloyd George se je tem predlogom Nittija kazal precej naklonje- nega. »Echo de Paris« pripominja, da naj se sedaj mešana ozemlja, na katerih prebi- vajo Rumuni, Jugoslovani in Čehoslovaki, kakor tudi Mažari, odkažejo ali prvim, ali Mažarom. Pariška mirovna konferenca se je odločila za prvo možnost, ki je zastopala stališče zaveznikov. Sedaj da se na- merava uitiči delo, zgrajeno z vso skrb- ljivostjo.

Politične novice.

[+] Grožnje proti vladi. »Demokrat- ski« listi se v obupu poslužujejo raznih sredstev, da bi preplašili krono in vlado, češ: domovina je v nevarnosti, Hannibal ante portas! »Beogradski dnevnik«, ki je že enkrat klical ententne poslanike na pomoč proti vladi, piše: »Med mnogimi mladimi, treznimi elementi v armadi se opaža nezadovoljnost s sedanjo vlado, ki je dovolila, da so se prvi dan njenega vla- danja izvršili dogodki, ki grozijo uničiti naše ujedinjenje — plod tolike krvi in bor- be.« Ah! Hannibal ante portas — demo- kratski poslanci sedijo pred vrati parla- menta in prisluškujejo... A vse njih gro- znje so znak smešne onemoglosti.

[+] Glas o voditeljih slovenskih komu- nistov. Današnji »Napreje« označuje vdi- telje slovenskih komunistov tako-le: »Pr- vi je prišel neki Nino Furlan, ki je do- bil nedavno v Celju 8 mesecev ječe. On je najprvo zapeljal trboveljske rudarje v nepremišljen štrajk. Izdajal se je za komu- nista, obenem pa je stal v vladni službi, iz katere so ga spodili, kjer nje- govi računi z denarjem niso bili v redu. Ta človek je že poprej v Trstu rovaril in so ga tržaške organizacije posadile na ce- sto. Na svoji duši ima polno grehov, ki jih je zagrešil v škodo soc. dem. delav- stva. Njegov duševni bratec je znani ing. Gustinčič. Pred vojno ni bil socialist in je bil podjetnik v Trstu. Začetkom voj- ne je bil navdušen rusofil v carističnem

smislu. Navduševal se je za kozake, ki imajo dolge sulce. Ker je bil v slabih gmočnih razmerah, je iz Trsta ušel kot navdušen nacionalist. Šel je v Srbijo, kjer ga je Pašić v Nišu, kjer je bila tedaj srbs- ka vlada, vsprejel v ministrstvo. Ko so se Srbi umaknili, se je preselil v Svico, kjer je dobival od Pašića 200 frankov na mesec. Pozneje se je s Pašićem sprl in prestopil v službo črnogorskega kralja Ni- kite, od katerega je sprejemal 200 fran- kov na mesec. Izdajal je nek list »Yougo- slavie«, v katerem je zastopal separat- istično težnjo v smislu Nikite, ki je hotel priti zopet na prestol. Po preobratu se je vrnil in postal — komunist. Hotel je nam- reč postati profesor na ljubljanski tehniki, kar se ni mogel, ker je bil »predobro« zapisan. Tretji možak je dr. Milan Le- mež, sin bogatega odvetnika. On je stop- il v stranko že po preobratu. Na rabo ni nobeno. Vstopil je v vladno službo, kjer je še danes nadkomisar. Mož je vsako minuto drugih misli. On pravi, da ne po- trebuje ne kulture, ne znanosti, ne do- stojnosti. Kot uradnik vodi posle tako- zvanega »delavskega oddelka«, kjer ni na- pravil za delavce prav nič; vleče zgolj mastno plačo. Ta vladni »komunist« je nekoč izpovedal, da namenoma noče nič napraviti za delavce, zato, da se jim bo še slabše godilo. Priče so na razpolago. Ta človek še danes ne vrši svojih dolž- nosti, četudi je plačan zato in med uradnimi urami hodi okoli s svojim psevdokomu- nizmom. On je bil, ki je potom svojih po- političnih »šol«, v katerih zgolj hujska, za- vedel trboveljske rudarje enkrat v stav- ko, drugič pa v pasivno resistenco; v obeh slučajih niso dosegli ničesar, ker jih je po- tem pustil na cedilu. Ali so to delavski prijatelji, ali so njegovi škodljivci? De- lavstvo odločno zahteva, da se tega amo- ralnega človeka odstavi od vodstva de- lavskega odbora. Radovedni smo samo, zakaj Kristanovi somišljeniki niso tega povedali dr. Lemežu takrat, ko je še sedel v izvršnem odboru JSDS in ko je »Na- prej« še slavil njegovo »šolo«. — Dalje smo radovedni, kakšno sliko bodo podali komunisti o Kristanovih junakih.

[+] Učiteljska organizacija ali pojmi se jasnjijo. Mariborsko učiteljsko društvo je pred kratkim protestiralo, ker mladi urednik »Učit. Tov.« opremlja članke s svojimi neokusnimi strankarskimi opa- zkami. Ta list se sicer še ni nikoli odliko- val po posebni globokumnosti, vendar smo mislili, da se pod novim uredništvom kaj preokrene. Toda zmotili smo se. Duh Dimnika senior, ki je vedno prevladoval v »Učit. Tov.«, se pridno nadaljuje po Dimniku junior. V zadnji številki je napi- sala neka ljubljanska učiteljica I. W. čla- nek »Slabo mnenje«, ki vsebuje nekaj treznih misli o učiteljski organizaciji. Urednik »Učit. Tov.« ga je pokvaril in za- belil s sledečo opombo: »Ljubljanskemu učiteljskemu društvu se ni treba ločiti na liberalce, socialiste in klerikalce iz eno- stavnega vzroka, ker slednji v društvu ni. Učiteljstvu, ki je zunaj naše organiza- cije, je dano na svobodo, da ukrene, kar mu drago. Ne silimo ga nikamor. Do UJU pridemo tudi — brez njega.« Nov pla- šček »vrača zavedno slov. učiteljstvo na drug naslov.« — Iz vsega je razvidno, da je učiteljstvo pričelo ločiti stanovsko in kulturno organizacijo. Stanov- ske organizacije pri »Zavezi« ne mara- jo, ker mislijo na ta način spraviti vse učiteljstvo pod liberalno-svobodomiselni klobuk, svobodomiselne kulturne učiteljske organizacije z jasnim progra- mom si pa ne upajo ustanoviti. To je vzrok laviranja in toliko nepotrebnega prerekanja. Krščanska učiteljska organi- zacija je zahtevala spremembo pravil za Unijo — pri »Zavezi« pa lepo molčijo, ker mislijo, da se s slepomšenjem še največ doseže in najuspešnejše v kalnem ribari. Pravite, da si ustanovite Unijo brez kr- ščanskega učiteljstva. Dobro! Toda ta or- ganizacija ravno ne bo stanovska, ampak liberalno-svobodomiselna. Sociali- ste ste sicer spravili deloma pod svojo odejo, nas pa ne boste! Krščansko učiteljstvo bo pač primorano, da si ob strani slovenskega krščanskega ljudstva ustvarja svoje šolstvo, kjer ne bo prostora za libe- ralnega frazerja! Krščanski starši in krščan- sko učiteljstvo imajo naravno pravico do samoodločbe v šolskih vprašanjih! Svobo- da šoli mora postati kardinalna točka kr- ščanskega ljudstva!

[+] Državni strankin zbor avstrijskih krščanskih socialcev se je vršil v dneh od 29. februarja do 2. marca. Po službi božji v votivni cerkvi so šli delegatje v vestibul parlamenta pred Luegerjev kip, kjer je go- voril dr. Weiskirchner umrlemu voditelju in ustanovitelju stranke v spomin. Na zho- rovanju je državni podkancler Fink poro- čal o političnem položaju po prevratu in povedal razloge, zakaj je vstopila stranka v koalicijo s socialno demokracijo. Poudaril je, da je edina svetla točka v mirovni po- godbi, da bodo zapadnoogrške županije priklopljene avstrijski republiki. Potem so poročali posamezni zastopniki o razvoju in položaju krščansko-socialne stranke v

posameznih deželah. Za Dunaj je govoril dr. Weiskirchner in poročal o bednem po- ložaju Dunaja, ki ga povzroča separatisti- čno gibanje avstrijskih dežel pod geslom: »Proč od Dunaja!« V tem slučaju ne grozi Dunaju samo gospodarska in politična, am- pak tudi narodna nevarnost. V vodstvo stranke so bili izvoljeni: Posl. Kunschak predsednik, Lackner in dr. Burian pod- predsednika. Zdi se, da pojde stranka v smeri nove, bolj izrazito socialne orienta- cije.

Primitite tatul!

»Primitite tatul« kriče na ves glas vsi liberalni, verižniški in revolverški listi, ki še danes ne morejo preboleti, da so se s toliko energijo odrivali razni špekulanti, liberalne velebanke in verižniki od demo- bilizacijskega blaga. Na ta način bi radi zabrisali sledove iz onih prvih časov, ko je imel »vsak, ki je imel roke za grabljenje in žep brez dna, mislil, da lahko vzame kar in kolikor hoče in da državnega blaga ni nič škoda.«

Prizadeta bankirska gospoda meni, da bo zabrisala sledove, kdo je vozil demo- bilizacijsko blago, s kakšnim spremstvom se je to blago vozilo, v čegava skladišča je šlo nad 1200 vagonov demobilizacijskega blaga. Ta gospoda meni, da bo z blatenjem inž. Remca in inž. Rueha, ki edina imata največ spominov ter pisemenih dokazov — čeprav brez registrature — o vsem čednem postopanju gotovih ljudi z demobilizacij- skim blagom ob prevratu, izvila omenje- nima dvema iz rok ves obtežilni material, ki je tolik, da bo vsa javnost strmela. Gos- podje, ali želite, da začnemo navajati imena dotičnih vaših »veleuglednih« mož? Gospodje, ali nam morete napovedati, ali so bili to samo lačni in izstradani, ki so se nasitili tistih živil, ki jih je prejela ob pre- vratu mestna občina ljubljanska, ki še do danes ni položila o teh nobenega obraču- na! Gospodje, ali je morda temu vzrok to, da nimate še do danes napravljene inven- tarjev, knjigovodstva, žurnalov in registra- ture o prevzetem materialu, čeprav gre tu za visoke vsote! Gospodje, ali ste že morda pozabili na pravdo med ing. Uhlif- jem in dr. Rostoharjem? Ali ste že poza- bili, kako je slednji spremljal demobiliza- cijski material v razna skladišča, kjer ga ni pokradla »klerikalna« korupcija! Ali nam morete povedati, kdo se je oblekel v tisto volno in oblacila, ki ste jih prejeli iz demobilizacijskega materiala? Ali vam naj mi povemo, kaj šepetajo ljubljanske gos- podinje, ki niso bile deležne tedaj takega blagoslova? Ali se vam zdi danes, ko bi bil čas na vseh koncih delovati za konso- lidacijo naše države, primeren, da ste po- čeli mešati to blato in ga skušati namešati tistim, ki so ga že največ pospravili? Za danes naj vam bo zadostil! Kar pa je za- grešila Žerjavova klaverna preiskovalna komisija, bo pa padlo nanjo nazaj in od- govarjali bodo njeni člani!

Sklepamo s tem, da je po zanesljivih informacijah trditve »Naroda« in drugih njegovih pomočnikov, grda laž, da Gos- podarska komisija ni imela inventarjev. Nasprotno bi se bil gospod profesor zgodo- vine dr. Pestotnik vsaj v dobi dvainpolme- sečnega podpisovanja nakaznic brez sejnih sklepov prepričal, da so bili na razpolago v pisarni inventarji iz vseh skladišč, v katerih je gospodarska komisija gospoda- rila. Sicer je ustavil za cel teden za stran- ke poslovanje pisarne, češ, da bo inventa- riziral, a kljub natolcevanju o prejšnjem delovanju Gospodarske komisije inventar- jev ni izpopolnil niti izboljšal knjigovod- stva. Ali je bil morda tudi v tem zloben namen, posebno v skladišču električnega materiala na obrtni šoli? Ali je bil morda zloben namen v saperskem skladišču prve dni dr. Pestotnikovega predsedovanja, ko se je zgodilo, da je skladiščnik zabranil bratu predsednika dr. Pestotnika vstop v dobro založeno skladišče? Ali ni bila to »energična in pravična roka«?

Ali naj povemo, kako so ljudje, ki da- nes mečejo blato, ob prevratu prevažali avstrijske lire?

Radovedni smo, je li bistroumnost g. dr. Pestotnika tako velika, da ne more umeti, da ima isti material lahko tudi različno vrednost? Je li hoče morda g. profesor zgodovine cenitev motorjev, lo- komobilov in drugih strojev bolj umeti, kakor pa dva strokovno izvedena inžen- irja, ki se še nista nikdar ponašala, da bi bila klerikalca?

Polna usta so to gospodo same tatvi- ne, kraje in korupcije, kakor bi je bili sami vajeni, a ne povedo niti enega slu- čaja, da bi dobili tako priliko, to tudi do- kazati! O tatvini govore, ki se je godila ob prevratu, ko tega nihče zabraniti ni mogel, ko so njihovi ljudje bogateli s tat- vino tega blaga, sedaj pa mečejo blato na ljudi, ki so tatovom in podobnim lumpom preprečili to čedno liberalno obrt! Lumpje kriče: »Primitite tatul!«

Širite „Slovenca“!

Dnevne novice.

— Himen. Poročil se je dne 3. t. m. v Kresnicah gospod Stane Likar, uradnik pri južni železnici z gđc. Ernestino Go- spodarič, učiteljico iz Ljubljane.

— Rogaška Slatina. Ravnatelj našega kopališča ima oditi, kakor slišimo. Oseb- no je dober, idealen mož, in po Slatini mu ni treba žalovati. Dobil bo gotovo službo, v kateri bo imel več miru. Težko se bo našel naslednik, ki bo dobro gos- podaril. Kajti na Slatini hoče vsak vse najboljši vedeti. Neodkritost, lahko- miselnosti in denunciacij je več kot do- volj. Vlada posluša na vse strani, nazad- nje pa zgrabi z železno roko, naj je prav ali ne. Lanski računi kažejo lepe stotiso- čake primanjkljaja, če bo vsako leto nov ravnatelj, bo »uspeh« čedalje lepši. In vendar je Slatina baje prvo jugoslovansko kopališče. Tako naravno bogastvo, pa ta- ko slabo izrabljeno! — Kdo je neki pred- lagal dva sekvestra: Br. in K.? Prvi je nemškutar in imajo z njim težave. Drugi, jugoslov. demokrat, bi pa moral celo od sodnije dobiti nek spominček, pa se je v svoji skromnosti umaknil neznanu kam. — Snuje se neka Gospodarska zadruga za rogaški okraj; imela bi biti nestrankar- ska, pa nič prav ne kaže. O njej drugič več, če bo treba.

— Tudi žrtve politika. Učitelj na ljud- ski šoli na Dvoru pri Žužemberku je na- ročil otrokom, naj v nedeljo natrgajo zvončkov in jih prineso v ponedeljek v šolo. Sedemletni Stanko Špelko si je vzel to naročilo tako k srcu, da je dvakrat prinesel po velik šopek zvončkov domov, pa obakrat mu jih je mati vrgla proč, češ, da je nezdravo imeti te cvetke v sobi, ker od njih rada glava boli. Toda Stanko ni odnehal. Še tretjič je šel za zvončki, da izvrši učiteljevo naročilo, sedaj pa kar v strmi breg pod vasjo, ker je bilo že pozno popoldne. Res jih natrga že polno peščico, še enega, posebno lepega mora doseči. V tem mu pa spodrsne in ubogi otrok strmoglavi v deroče valove Krke, ki se za dvorskimi slapovi silno zoži in napravlja globok tolmun. Ljudje, ki so za- slišali krik, so takoj hiteli na pomoč, iskali so utopljenca v nedeljo do polnoči, toda vse zastonj. Šele v ponedeljek do- polne so ga potegnili iz vode. V mrtvi roki je krčevito tiščal šopek natrganih zvončkov. Položili so ga z njimi na mrt- vaški oder. Porosilo se je pri pogledu nanj marsikatero oko. Še v krsto so ga položili s šopkom zapeljivih zvončkov v ročici. Vzel jih je kot dokaz svoje vest- nosti seboj v grob, od katerega ga je spre- mila vsa šolska mladina.

— Umor Ljubljankin in njenega so- proga uradnika jugoslovanskega konzulata na Dunaju. Višji uradnik v jugoslovans- kem konzulatu na Dunaju g. Stevo Engel- hardt iz Varaždina se je v preteklem Bo- žiču poročil z Ljubljankanko gđc. Stano Mušič. Kakor se nam poroča, je prišlo na njen dom brzojavno obvestilo, da sta bila te dni na Dunaju oba ubita. Podrobnejših poročil še ni.

— Nečuvna predrznost. Pred dobrim mesecem je napravila večja družba Nem- cev in nemčurjev iz Poljčan izlet v vino- grad veleposestnika Poseka v Loče, med njimi znani surovež in pretepač Baumann iz Poljčan, oni Baumann, kateri je ob priliki vpada Nemcev na Koroškem dirjal kakor neumen s svojim avtomobilom oko- li svojih pristašev po celi okolici od ve- selja, da bo vendar enkrat od Jugoslo- vanov »zatirana« Štajerska rešena slo- vanske nadvlade in s tem begal mirne ljudi, oni Baumann, v katerega gostilni se zbira »elita« nemške klike, katera je ved- no trdila, da ne ostane pod Jugoslavijo, ampak se izseli v Nemško Avstrijo, kar se pa žalibog ni zgodilo. Omenjena druž- ba je na povratku kričala »Heil« in »Nie- der mit den windischen Hundem«. Po cesti ji pride nasproti neki slovenski kmet s svojo ženo, katerega je prvi parček (omeniti moramo, da je bil i nežni spol zastopan) nahrulil prav po nemški na- vadi. Ker je kmet reagiral, češ, zakaj ne pustite mirnih pasantov pri miru, mu je prisolil pretepač Baumann par tako kre- pikih zausnic, da se je kmet onesvestil in se mu je vllila kri iz ust in ušes. Še drugi dan se je videla mlaka krvi. Omenjeni kmet je ležal vsled te poškodbe približ- no mesec dni v bolnici v Konjicah. Zade- vo ima v rokah sodišče v Celju. Upamo, da zločinec ne bo ušel zakoniti kazni. Omenjeni dogodek poročamo javnosti iz razloga, da ne bo vlada nudila tako »lo- jalnosti« Nemcem gostoljubnosti in jim da- jala različnih koncesij, ampak nastopila z vso energijo proti njim. Baumann ima namreč gostilno, katera mu izbornu služi za agitacijo in brezdolnost. Bi li ne bilo umestno, takemu izzivaču vzeti konce- sijo za gostilniško obrt?

— »Nežigosani bankovci za eno in dve kroni se ne bodo sprejemali v zameno.« (ta- ko pravi razglas v uradnem listu 1920, šte- vilka 24. K temu navedem kot pojasnilo to-le dejstvo: Prvi teden po žigosanju so se žig na nekaterih bankovcih že tako

malo poznali, da sem jih v skrbi za njih veljavnost oddal 37 in poslal na okrajno glavarstvo v Kamniku v vprašanju, kaj je storiti z njimi? Odgovorilo je, naj jih dam še enkrat žigosati. In koliko je še takih bankovcev, katerih žig je pobledel, da ga vsled obračunov ni več spoznati. Ali bodo vsi ti neveljavni? Je-li ljudstvo tega krivo?

— Dolga je pot od Domžal na Gorenjskem do Mirne na Dolenjskem. Po cesti je 80 km. To pot bi prehodil dober pešec v 16 urah. Pismo, oddano na pošto v Domžalah 24. januarja t. l., pa je došlo na Mirno 18. februarja. Romalo je ravno tri tedne in tri dni. Morda je šlo v Ljubljani na ples, ki je bil tam letošnji predpust epidemičen, t. j. nalezljiva bolezen. Ne vem, kod je hodil. Morda je pa poštna počasnost sedaj tudi nalezljiva.

— Nenavadna gorkota je nastopila zadnje dni. V torek, 2. t. m., je kazal toplotomer na solcu ob treh popoldne 35 stopinj gorkote. Kmetje že sploh sejejo ječmen, jaro rž in oves ter sade krompir. Ali ne bo prežgodaj? »Stara pratka se ne laže, — brezen ima rep zaviti!«

— Smrtne kosa. V Mariboru sta umrla drogist tvrdke Wolf Peter Sušek in gosp. Mici Korman.

— Usmiljenim srcem! Te dni je umrl v Ljubljani mož, ki je zapustil vdovo s petimi otroci v največji revščini. Uboga vdova je brez vsakih sredstev in nima niti toliko, da bi mogla otroke nasititi. Obrčamo se tem potom do usmiljenih ljudi s prošnjo, da priskočijo tej revici na pomoč. Vsek, tudi najmanjši dar bo hvaležno sprejet. Darove sprejema upravništvo »Slovenec«.

— Razpis službe. Pri Dopisnem uradu državne vlade za Slovenijo se odda mesto provizornega uradnika-stenografa. Pogoji: Splošna izobrazba, znanje slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, potem slovenske in nemške stenografije (vsaj 60 besed na minuto). Prednost gre onim, ki imajo splošno politično in praktično žurnalistično izobrazbo ter poznajo še druge jezike, posebno francosko ali italijansko. Provizorni urednik-stenograf se nastavi začasno pogodbeno s prejemki 11., eventualno 10. činovne razreda državnih uradnikov. Pismene prijave z dokazili o izobrazbi in dosedanjem službovanju, oziroma poklicu, naj se pošljejo do dne 10. marca 1920 vodstvu Dopisnega urada.

— Po porotnem zasedanju v Ljubljani. Z ozirom na zadnje porotno zasedanje, v katerem je porota glede na presojo lastninskih deliktov popolnoma odpovedala, bo, kakor izvemo, državno pravdnstvo predlagalo, da naj se za slučaje ropov, kateri so se zadnje čase močno pomnožili, razglasi nagla sodba, slučaje tatvin nad 4000 K, naj pa presoja mesto porote izjemna sodišča. Po našem mnenju je predlog državnega pravdnstva v Ljubljani umesten in bi bilo priporočljivo glede na lastninske delikte okrajšano sodno postopanje, kakršno so v nekaterih državah že vpeljali. Ljudje morajo priti zopet do zvesti, da še vedno velja 7. božja zapoved, katera kategorično zapoveduje: »Ne kradi!« Ali bi ne kazalo postaviti o poroti v toliko spremeniti, da bi prisostvoval posvetu porotnikov s posvetovalnim glasom tudi senat?

— Velik vlom v Kamniku. V našem Kamniku, kjer je bilo včasih tako varno, da si se brez skrbi peljal v Ljubljano in nazaj, ne da bi zaprl stanovanje, zdaj ni več tako fletno in lušno: tatvine in vlomi so na dnevnem redu. V noči od 2. na 3. t. m. se je zgodil v Kamniku zopet velik vlom. Nepridipravi so vlomili v trgovino Skala in ugrabili ogromne množine manufakturnega blaga, katero je po natančni inventuri vredno 70.933 kron. Orožniki in detektivi I. oddelka policijskega ravneteljstva v Ljubljani delajo s polnim parom, da izsledijo vlomilce in ukradeno blago, katerega vrednost, kakor se norčujejo, bodo ljubljanski porotniki cenili s 400 kronami, če jim bodo obrazili vlomilcev večje.

— Kadar te cigani sovražijo. Dne 15. februarja t. l. je nastal v gostilni Ivana Lenarčiča v Logu med cigani pretep; s sekirami in z litri so se udarili; več jih je bilo ranjenih; tudi bajoneta so se posluževali. Pretep je bil zelo hud: v obtožbi proti Valentinu, Andreju, Francu in Janezu Hudoroviču razpravlja kazenski senat ljubljanskega deželnega sodišča. Prišel je samo France Hudorovič, ki je v preiskovalnem zaporu, ostalih treh ni. Prvomestnik nadsvetnik Zebre Francu Hudoroviču: »Imate kaj premoženja?« — »Pet konj in 5000 kron denarja.« — »Votant dv. svetnik Regally: »Kje imate denar?« — »Pri svoji stari.« — »Koliko otrok imate?« — »Osem.« — »Kaj ste storili?« — »Valentina sem z bičem udaril; 38 litrov vina smo spili, 25 nas je bilo; z bergljo sem jo dobil tudi jaz po glavi.« — »Ali je imel vaš sin sekiro?« — »Kakor se Bog prosi, tega ne morem reči.« Janeza Hudoroviča so cigani zvezali in v hlev djali. Pretep je povzročilo staro sovraštvu med Hudorovičevim in Novakovičevim ciganskim plemenom. Dvorni svet-

nik Regally: »Kje so drugi trije cigani?« — »Ne vem, grem samo do Kamnika in do Vrhnike; en mesec jih že nisem videl. Janez je šel na Italijansko.« — France Hudorovič je bil obsojen na 6 mesecev težke ječe; ostali obtoženi cigani se niso mogli soditi, ker se jim vabila niso dostavila. — Hudorovič po obsodbi: »Zlahtni gospod! Šest mesecev! Jaz nisem naredil. Kako dobiš tako kazen, ker so ga drugi tepli.« — Dvorni svetnik Regally: »Ali hoče zdaj še olajševalno priznanje s sveta spraviti?« — »Oh, jej, jej, jej; nastopim kazen,« pravi Hudorovič.

Ljubljanske novice.

Ij Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani priredi v sredo dne 10. marca 1920 ob pol 8. uri zvečer v stolnici cerkven koncert. Sodelujejo: Kapelnik dr. Josip Čerin in stolni kanonik dr. Franc Kimovec kot dirigenta, vodja stolnega kora Stanko Premrl (orglje), pomnoženi stolni pevski zbor in orkester civilnih in vojaških godbenikov. Spored: 1. Gade: Predigra v A-molu za orglje. 2. Dr. Kimovec: Staroslovenska maša, za mešani zbor, orkester in orglje. 3. Bossi: Noč, orgeljska skladba. 4. a) Sattner: »Blažena noč«, b) Dr. Kimovec: »Zdrava, o nebes Kraljica«, mešana zbor z orgljami. 5. Rheinberger: Koncert za orglje v G-molu s spremljanjem orkestra. 6. Premrl: Razglasenje Gospodovo, za mešani zbor, orkester in orglje. Rheinbergerjev orgeljski koncert vodi dr. Čerin, skladbe, v katerih nastopa zbor, dr. Kimovec. — Sedeži po 15, 10, 6 in 4 K, vstopnice po 2, za dijake po 1 krono, se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, na večer koncerta pa pri obeh glavnih vhodih stolne cerkve. — Odbor.

Ij Petindvajsetletnico svojega obstoja praznuje znana domača tvrdka Fr. Stupica, trgovina z železnino in poljedelskimi stroji v Ljubljani. Ob tej priliki sta se gospod Fran in gospa Irma Stupica hvalevredno spomnila z znatnimi svotami raznih dobrotelnih naprav.

Ij Medjimurski večer seljačkov pjevačkov zbor iz Macinca pod vodstvom gosp. župnika Vatroslava Lipnjaka je lepo uspel. Unionova dvorana je bila nabito polna. Kritiko o tem koncertu priobčimo prihodnjič.

Ij Družba sv. Elizabete. Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima sejo prihodnji četrtak (11. marca) ob tričetrt na 17. uro (tričetrt na 6.) v sobi III. reda sv. Frančiška pri oo. frančiškanih. Vabljeni so vse novo izvoljene članice osrednjega sveta in odbornice, predvsem predsednice in podpredsednice konferenc. (k)

Ij Dijaki — begunci! Pozivljamo dijake — begunce vseh zavodov, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki ga sklicuje Udruženje jugoslovanskih akademikov-beguncev za 6. t. m. od 16. do 18. ure v čitalnici Jugoslovanske tiskarne, III. nadstropje.

Ij Čarobna večera. Prihodnjo nedeljo in ponedeljek ob 8. uri zvečer priredi priznani telepat Ben Arolly Bey v Narodnem domu dve predstavi. Na sporedu bodo prvovrstne stvari, kakršnih Ljubljana še ni videla. Ben Arolly Bey je napravil snovi v navzočnosti zastopnikov vseh ljubljanskih dnevnikov razne poskuse, ki so se izvršili v splošno zadovoljnost vseh navzočih. Vsi navzoči so bili soglasno polni pohvale nad posrečenimi težkimi poskusi. Vsek se je prepričal, da na teh poskusih ni nič običajne sleparije, ampak da je Ben Arolly Bey res mojster svoje stroke. Zanimanje za oba večera v nedeljo in ponedeljek je izredno veliko. Kdor si ne preskrbi vstopnice v predprodaji (trafika Dolence), bo pozneje težko mogel dobiti še kako vstopnico.

Ij Agitatorji iz lesa. Prejeli smo: Kadar se bližajo občinske volitve, takrat navadno pokaže magistrat veselje do dela v korist prebivalstva. Po volitvah se pa seveda tisto delo navadno ne nadaljuje. To je samo pesek v oči. Letos je pokazal magistrat dobro voljo, da bo zgradil most čez Ljubljanico, ki bo vezal Opekarsko cesto s Prulami. V ta namen je dal navoziti na to cesto kole od bivšega tramvajskega mostu pri šentpeterskem mostu. Seveda so ti koli že vsi trohneni in veliko prekratki. Ljudje, brez razlike stranke se smejejo in kažejo drug drugemu te kole: »Volitve se bližajo, pogled, agitatorji so že tu.« Ti koli bodo seveda zelo dragi. Iz struge Ljubljanice so jih izdrali od meseca oktobra 1919 do konca februarja 1920. Kar jih niso mogli izravnati, so jih odzlagali. Za te stroške bi se dobili vključ sedanjih draginji novi koli, ne pa trhljeni in prekratki. Za most na Opekarski cesti je bil nabran kapital 80.000 K že več let pred vojsko, pa magistrat je toliko časa gradil ta most, da sedaj ni ne mostu, ne denarja.

Ij Mostna uprava naj bi sedaj, ko prihajajo lepi dnevi, nekoliko poskrbel za naša šetališča. Med vojno se je vse zamenjalo in bi bil skrajni čas, da se začne delati. Po celem tivolskem gozdu, pri razgledu nad mestnim rezervariem, na

nekdanjem otroškem igrišču in tja do spodnjega Rožnika, povsod so pota in mostički razdrti. Namesto klopi štrle večinoma sami kolci iz zemlje, če pa je še kod kaka klop, ji manjka naslonjalo. Posebno naj nam ob gori navedenih polih v prvi vrsti popravi klopi, oziroma naredi nove, saj izgovori iz vojnih časov ne drže več.

Ij Tatvina na Dolenjskem kolodvoru. Na Dolenjskem kolodvoru se je nahajalo 25. in 26. m. m. več železniških z vojaškim blagom naloženih voz, ki so bili vojaško zastraženi. Višji policijski stražnik Franc Kvas pa je dopoldne 26. m. m. poizvedel, da so vojaški stražarji ukradli do 800 praznih vojaških vreč in jih prodali Antonu Mlakarju. Medveda so orožniki aretirali in ga izročili ljubljanski policiji, kjer je povedal, da on ni kupil ukradenih vreč, pač pa je neki njemu neznan mož, katerega je pri Belem volku povedal o vrečah. Za vsako vrečo so zahtevali vojaški 10 kron.

Ij Kaj se vse v Ljubljani zgodi. V Ljubljani je bival te dni neki jud iz Bače. In lovil je dekleta. Seznanil se je z Maričko z Ilovice, ki je 20 let stara. S kočijo je pošiljal vsaki dan po Maričko, pri »Slonu« v restavraciji je kosil z njo. Škandal je končala policija.

Ij Če se zamudi vlak. K... France iz Borovnice je v Ljubljani kupoval tobak. Zakaj? No, saj veste: od Borovnice do demarkacijske črte ni daleč in v zasedenem ozemlju se za tobak trga. Našemu Francetu se je mudilo domov, toda smola: zamudil je osebni vlak. In odhitel je tam po Bleiweisovi cesti, ko se je vozil proti Borovnici tovorni vlak. France ni dosti premišljeval: hitro liki blisk je skočil tam pri prelazu na Celovski cesti na vlak, toda če imaš smolo, se te drži: zapazil ga je strojevodja, kateri je ustavil vlak. In na lice mesta je prihitel nadstražnik Meden, kateri je Franceta vzel v svojo zaščito; železničarji so pa medtem našli Francetov s tobakom napolnjeni nahrbtnik in ga tudi izročili gospodu Medenu. Če je pa France svojo srečo poskušal na Celovski cesti zato, da se izogne vsedečim očem detektivov gospoda Ljubiča na glavnem kolodvoru, še ni dognano.

Ij Srebrna doza s šifro C. F. je bila vzeta v gostilni pri »Fajmoštruc«.

Ij »Kje je kaj za pretopstic je kričal te dni na Dunajski cesti raztrgan capin, ki se je prigugal sladkoinjen po Dunajski cesti od znanega hotela »Berač« sem. Klicel je z »auf!« na korajžo in prikladal državnega varnostnega stražnika, s katerim se je poskušal cukati, toda podlegel je gost iz hotela »Berač« in se ohladil na trdi klopi policijske celice namenjene za pogoščenje takih slavnih ljudi.

Ij Boj za otroka. Gospod in gospa J. v Ljubljani sta se sodnijsko ločila. Gospa je najela veliko zasebnih detektivov, kateri so zasledovali vsak korak mladega moža, ker je prevečkrat pozabil, da ni več fant. Sodnija je govorila končno zadnjo besedo in razdelila otroke: brhkega 9 letnega fantka je prisodila gospej, katerega je pa gospod takorekoč ukradel, ker ga je imel pristrano rad. In gospa je sklenila, da s silo odvzame fantka očetu. Boj se je prenesel na ulico. Gospa je čakala gospoda, kateri se je izprehajal s fantkom in z njegovo guvernanto po Erjavečvi cesti, zaveznika gospe, gospoda S—g in B—s sta navalila na gospoda J—a, katerega sta vrgla na tla; medtem je pa gospa iztrgala otroka in zbežala z njim. Zbrala se je velika množica, katera je z velikim zanimanjem in s primerno škodoželjnostjo zasledovala škandal: boj med bogatim očetom in bogato materjo za 9 letnega fantka. Pamet, kje si?

Najnovejša poročila.

KLAVERNA DEMOKRATSKA OBSTRUKCIJA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 5. marca. Ob pol enajstih je Draža Pavlovič otvoril sejo narodnega predstavništva. Demokrati so poslali vse svoje glavne kričarje, ki so svojo nalogo po fizičnih močeh dobro, duševno pa zelo slabo izvršili. Celi dve uri so se demokrati govorniki trudili dokazati, da so bili pri zadnji seji navzoči, in da vendar niso bili navzoči in da zato zbornica ni bila sklepna. Dr. Ribar, podpredsednik zbornice, je Jugoslovanski klub psoval s papisti. Ministrski predsednik Protić je konstatiral, da Demokrati sabotirajo parlament, kar ni niti v njihovem interesu. Dejal je: Če nimate zaupanja v vlado, pokažite, da vas je tukaj več nego je nas. Jaša Prodanovič je Protića osebno žalil. Sploh so se demokrati govorniki kosali v surovosti in napadli in s tem tudi na galerijo napravili najslabši vtis.

VTIS VLADNE IZJAVE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 5. marca. Vladna izjava je napravila v zbornici najboljši vtis. Vlada hoče čimprej izvesti svobodne volitve. Demokrati s sabotažo parlamentu

volilni zakon samo zavlačujejo. Prihodnja seja narodnega predstavništva bo v ponedeljek ob 10. uri dopoldne.

PARLAMENT SKLEPČEN BREZ DEMOKRATOV.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 5. marca. Ker je bilo na današnji seji še več poslancev nego na zadnji seji, demokrati niso zahtevali konstatacije, če je zbornica sklepna. Up demokratov, da sedanja vlada ne bo imela kvoruma, je splaval po vodi. Parlament je sklepčen brez demokratov in vlada ima tudi večino. Demokratska vlada pa ni imela niti enega niti drugega.

NOV NEODVISEN KLUB.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 5. marca. V narodnem predstavništvu je osnoval dr. Smoljaka neodvisni klub, ki šteje 16 članov. V ta klub so vstopili tudi Črnogorci in dosedaj neopredeljeni poslanci.

SOVJETSKA REPUBLIKA NA PORTUGALSKEM.

LDU Pariz, 5. marca. (DKU) Iz Madrida poročajo: Po vesteh potnikov, ki so prišli z avtomobili preko portugalske meje, je vsled stavke železniških in brzojavnih nameščenec ves promet med Španijo in Portugalsko onemogočen. V Lizboni in Oportu je zmagalo boljševiško gibanje in je bila tam proglašena sovjetska republika.

LDU Madrid, 5. marca. (DKU) Agence Havas javlja: Portugalsko poslanstvo službeno izjavlja, da so vse govorice o revoluciji na Portugalskem izmišljence. Z druge strani poročajo potniki, ki so prišli iz Portugalske, da se v Lizboni in nekaterih drugih mestih strelja in da je bil vojaški vlak napaden s streli in bombami.

PROGLAS MADŽARSKEGA UPRAVNIKA KORTHYJA.

LDU Budimpešta, 5. marca. (DKU) Ogrski dopisni urad javlja: Državni upravnik Korthy je izdal na narodni proglas, v katerem veli: Na temelju madžarskih kreposti bom zgradil bodočnost naroda. Mesto maščevanja in sovraštva si bom napisal na svoj prapor odpuščenje in slovo v zunanji, kakor tudi v notranji politiki. Celokupno madžarstvo naj po svojih silah deluje na to, da bodo mogli narodi vse Evrope uživati dobroto miru in reda.

IZROČITEV VILJEMA.

LDU Berlin, 5. marca. (DKU) »Berliner Tageblatt« javlja iz Haaga: Nota, s katero je nizozemska vlada odgovorila zaveznikom glede izročitve bivšega nemškega cesarja, je bila danes po nizozemskem poslaniku v Londonu izročena angleškemu ministrskemu predsedniku Lloyd Georgeu, kot predsedniku mirovne konference. Nota izjavlja, da nizozemska vlada ne more priti do drugega zaključka, kakor do onega, ki je že izražen v noti od 21. januarja in v katerem nizozemska vlada odklanja predlog zaveznikov.

Narodno gledališče.

Opera.

6. marca, sobota: »Netopir«, izven ab.
7. marca, nedelja: »Faust«, izven ab.
Gostovanje g. Nikole Zeca, prvega basista državne opere na Dunaju.
8. marca, ponedeljek: »Faust«, izv. ab.
Gostovanje g. Nikole Zeca, prvega basista državne opere na Dunaju.
9. marca, torek: Zaprto.

Drama.

6. marca, sobota: »Kristalni grad«, delavska predstava; izven abon.
7. marca, nedelja pop.: »Na dnu«, izven abon.; zvečer »Beneški trgovec«, izven abonementa.
8. marca, ponedeljek: »Beneški trgovec«, abon. C.
9. marca, torek: Zaprto.

Iz gledališke pisarne. Gost. Nikola Zeca, prvega basista državne opere na Dunaju. V nedeljo, 7. marca in ponedeljek 8. marca nastopi v operi »Faust« občeznani basist g. Zec. Gosp. Zec je absolvirал konzervatorij na Dunaju z odličnim uspehom. Vsled njegovih izvanrednih pevskih zmožnosti mu je bil ponu- angament na ljudski operi (Volksoperntheater) na Dunaju. Nastopal je v vseh znamenitejših basovskih vlogah z velikim uspehom. Glasbenim veščakom se je posrečilo pridobiti g. Zeca v Prago, od koder so ga leta 1914 poklicali na bivšo dvorano na Dunaj kot prvega basista. Različna gostovanja v Berlinu, Draždanih in Monakovem so gosp. Nikolo Zeca povdignili tako, da je g. Zec danes najboljši basist Evrope. Gosp. Zec je sin upokojenega poštnega ravnatelja iz zavedne hrvaške rodbine, vnet Jugoslovan ter je doma, kakor tudi v tujini vedno visoko nosil prapor svoje domovine. Veseli nas, da bomo imeli priliko ga pozdraviti in slišati v eni njegovih najboljših vlog prvič na našem domačem odru ter upamo, da ga bo občinstvo ob nie-

govem nastopu najpriskrneje sprejelo.

Iz pisarne dramskega gledališča. Vsled boleznih članov v nedeljo popoldne vprizoritev Protekcija ni mogoča. Mesto nje bo vprizorjena Gorkijeva drama »Na dnu«. Vlogo Luke bo igral po boleznih zopet g. Šest. — V sredo zvečer »Beneški trgovec« izven abonoma. Shyloka igra to pot gosp. Danilo.

Prosveta.

pr Ben-Hur, zgodovinsko igro iz Kristusovih časov v devetih slikah bodo predstavljali v nedeljo ob pol 8. uri zvečer na Ljudskem odru. Kdo že ni bral ta svetovnoznani roman ali ni vsaj slišal o njem? Njegova vsebina je podana na kratko v devetih pestrih slikah, čudoviti ljudje kot iz pravljice, žive pred nami. Opozorjamo na to predstavo že danes.

pr Bratec in sestra, zimska pravljica v petih slikah, spisal Tiede. Ta lepa otroška igrca s petjem, plesom in godbo bo zopet vprizorjena v nedeljo ob 3. uri popoldne na Ljudskem odru. Vabimo, da pošljete mladino k ti predstavi v obilem številu. Igrica se najbrže ne bo več ponavljala. Vstopnice se dobe v predprodaji kot po navadi.

pr Shakespeare: Beneški trgovec. Poslovenil Oton Župančič. Druga izpremenjena izdaja. (Po vprizoritvi 1. marca t. l.) Napovedan je bil dogodek za Ljubljano, vsaj reklama ga je napovedala: Beneški trgovec, karnevalska scena z baletom, to se pravi balet z Beneškim trgovcem za Ljubljano in završalo je, da je moralo vodstvo dramskega gledališča po vseh dnevnih zatrditih, da bodo vse predstave enako opremljene, da ne bo nihče, ki se je bal za užitek, oškodovan za balet. Pa balet ni bil balet in karnevalska scena je bila tudi odveč — tako da je bil marsikdo razočaran, tistim pa, ki so prišli gledat Shakespearea, je prišlo na misel, da bi bila režija te ljudi lahko vtaknila tja, kjer smo pogrešali komparzije in tako pozitivno pripomogla k uspehu. Če dalje pomislimo na letošnji repertoar — jaz bi ga imenoval dramo subtilnosti življenja — kjer igra navadno ne zahteva več kot recimo tri stebre, ki jih iz sedanjega ansambla za različne kategorije tudi vedno dobimo, tako da vsaka stvar povprečno uspe, res vidimo, da gospod dramaturg in gg. režiserji umetno krijejo to, kar nam je vsem neprijetno povedati, namreč dejstvo, da za večje stvari nimamo gledališča. Zato si niti zdaleka nismo mogli laskati, da bi v doglednem času mogla klasična igra večjega obsega — kaj še največji dramatični suveren Shakespeare na naš oder.

Pa g. Osipovič-Suvalov si je to upal: Ali radi Shyloka, ali radi dejstva, da se študijam pisateljev in igralcev postavi nasproti Shakespeare, ki ne išče po imenih, ampak ustvarja ljudi in se roga plitkosti naših misli — to je vseeno, vsekakor pa hvalevredno dejanje. Beneški trgovec je eno tistih Shakespearejevih del, ki jim čas in kritika nista mogla do živčev; stoji kot skupina iz granita in kjer je na repertoarju, je njegova uprizoritev natančno kodificirana, izmerjen mu čas in prostor — celo kretnje predpisujejo — pa vendar je Shylokov malo, kakor Othellov in Richardov. Beneški trgovec pride na repertoar tam, kjer je Shylok — akter, odide in umre z njim. Če ga ni, se delo navadno umakne z odra, ker nadomestila ni. Vsak Shylok ima svoje posebnosti, ki postanejo zanj popularne, pa ga vendar še ne usposobijo; Shyloka je treba živeti in zato dosežejo židi v njem izredne uspehe.

Igrokaz — nekateri ga imenujejo tudi veseloigro — je poln samih konfliktov, pravnih in nravnih, ki jih niso nevsakdanje dejanje pripovedke. Človek, predan sili naključja, žrtvuje prijateljstvu svojo usodo, je podlaga drami Antonio — Shylok. Nebrzdane divje sile si skočijo takoj nasproti, se razvežejo v orkane, boj za življenje in smrt se začne. Kot začaran grad pa stoji v ozadju Belmont. Ljubezenska zgodba Porcije in njenih snubcev, usoda, ki leži v treh zagonetnih skrinjicah, tiho a težko deluje na srca cele družbe. Bassanio je vez tega dejanja z Antonijevim, dokler se obe ne strneta. Tretje dejanje, ki se vpleta med oboji prejšnji, je Shakespearejev karakteristikum: ljubezenska zgodba malih ljudi, družabnikov in slug: Graziano-Nerissa, Lorenzo-Jessica in tiptički clown Launcelot.

Središče je Shylok. Strasti žive v njem v prvih, nič ni oviranega, nič omiljenega v njem. Sam stoji proti premoči množice in javnega mnenja, teptan, pljuvan od lahкотnega beneškega meščanstva. Svet zase je in skriti ožni maščevalnega srda buta ob stene njegove osovražnosti in le povoda je treba — potuhnjena zver se ojunči. Shylok gospoda Osipovič-Suvalova ni bil sicer tisti večjih mojstrov, ne moremo mu pa odreči, da ne bi bil vzel svoje zadeve resno. Boril se je krepko z njim, srečen organ pa ga je najbolj rešil. Figura ni bila brez lastnih potez, predvsem huda furičnost je bila njegova last, dasi po Jes-

sicivem begu ni bil dovolj močan — visoko pa se je dvignil in se popolnoma osamosvojil v četrtem dejanju. V Antonijevi drami je bil brez dvoma tudi igralsko središče. Če pomislimo, da g. Osipovič-Suvalov našega jezika ne zna, mu ne moremo zameriti, da si je doslej skoro povsod pozikual pomagati z grotesko, zato pa moramo tu tembolj pohvaliti njegov trud, ki ga je imel v boju za težavni tekst. Brez grotesknih potez tudi njegov Shylok ni bil, a vemo, da bi tudi te počasi odpadle.

G. Pregare v Antoniju ni imel sreče. Prenezaten je bil, kajti bolj kot duha je potreba Antoniju zastavnosti in lagodnosti; hvaležnejša vloga zanj bi bila druga — čeprav le med Antonijevimi prijatelji. Izkušal se je preko svoje osebnosti preboriti in to se mu je v četrtem dejanju tudi posrečilo — tam igral je res človeka, ki je že v naročju smrti.

Vsporedno dejanje Portia Bassanio je bilo bolj umerjeno in sigurnejše kot prejšnje. G. Peček je bil med moškimi edini, ki se ni boril z verzom. Podal je Bassanija z eleganco, duhovitostjo in priščnostjo — pa ga. Šaričeva (Portia) je bila le še nad njim. Dama renesančne kulture je bila; njena krepost in učenost pa je navezana na slepo usodo treh skrinjic, a pri tem tiho in iskreno ljubi Bassanija. Vsaka beseda njenega govora je postala stvar v karakterizaciji snubcev, a v ljubezni do Bassanija je poudarila vso tesnobo pred morebitno nemilo usodo. Tu je bila teža in višek njene igre. V sodni sceni je bila manj šekspiriska, tu namreč sili že komedija na dan, z glasom jo je premalo igrala, zato pa je temlažje rešila svojo pravdo — in tem lepše. Gdč. V. Danilova kot Nerissa je bila printerna, mestoma dobra. Snubca g. Gaberščik (Maroko) in g. Rogoz (Aragonski kraljevič) bi bila mogla dati iz teh epizod več, posebno g. Rogoz se nam je zdel le mimogrede. Launcelot g. Pluta se nam je zdel pogrešen. Shakespearejeva lahka osebnost skrbi za nivelacijo čustev tam, kjer so utisi prehudi. Humora večina gledalcev ni niti razumela, okoren je bil in zato tudi Danilov Gobbo ni mogel toliko do veljave, dasi je bil dober. V petem dejanju pa je g. Plut postal ves Launcelot, iz česar vidimo, da bi bilo tudi v drugem dejanju mogoče.

Izmed ostalih je treba posebej omeniti g. Ločnika kot beneškega doža. Tudi med močnejšimi igralci bi se bil častno obdržal, bil je med najboljšimi. Gdč. M. Danilova se je za svojo vlogo potrudila, tupatam se ji je posrečilo zadeti židino — kolikor časa je bila židinja — ljubezenski razgovor v zadnjem dejanju pa se nji in Lorenzu ni ubral z mesečino.

Če hočemo izreči odkrito sodbo o celoti, igra vendar ni uspela. To tudi Shakespeare v naših razmerah ni bil. Pregodnje dete je. Nekaj igralcev se je pozikualo z večjim in manjšim pridom, a drugi so hodili spodaj sami seboj. Če upoštevamo to, potem vidimo, da taki igri ni mogoče dati stila. Kdor se bori z verzi in s samim seboj, ta ne more niti podajati. Obenem komparzerije za te igre sploh nimamo, saj manjka celo oseba za manjše vloge, tako da sta častivredna Porcijina sluga, ki bi jima človek prisodil v Shakespeareju dostojno starost — sit venia verbo — spominjala na evnuhe. Sodim, da je za take vloge boljši zadnji statist ko ženska. Nimamo dalje dovolj garderobe, utis sem imel, da smo videli isti kostum pri dveh osebah. Kar končno prireditvev teksta in inscenacijo zadeva, je bila našim razmeram primerna in za nas boljša kot ona običajna za večje odre, tudi je enotnejša — le eno hibo ima: velik del dejanja je potisnjen v prazno ulico Shylokovih hiše, ki jo oživi samo karneval — in zato je dolgočasna. Oprema četrtega dejanja je bila najboljša.

Upoštevajoč naše razmere bi si upal trditi, da bi bil Othellu mogoč boljši uspeh kot Beneškemu trgovcu.

Končno mi je omeniti novi Župančičev prevod, kolikor mi je bilo mogoče površno primerjati stari tekst z novim, ki ga bo izdala Nova založba sem videl, da je mestoma res popolnoma nov. Veliko naravnost je, zadeva z besedo tam, kjer poprej opisuje. Jezikovno je težji — za oder pa je plastičnejši.

pr Krivoprisežnik, ki ga je spisal Anzenberger, ni ena najlažjih narodnih iger, pač pa bi trdil ravno nasprotno: ena najtežjih je in zahteva tako od igralca kot od režiserja krepke poglobitve v posamezne točke vnanjega in notranjega dejanja. Posebno važno je notranje dejanje. In če bi tehtali vprizoritev šentjakobskega prosvetnega društva po tem merilu, ne bi mogli reči, da so bile vse osebe, ki so nastopale v igri, res podobne onim ljudem, ki jih predpisujejo vloge, in niso imeli vsi prizori na sebi znak pristnega življenja. Kljub temu moramo šteti to prireditev za dobro uspešno in znači napredek tega društva. Preveč bi bilo, da bi omenjali vsako vlogo posebej. Matija — Golob je bil dober v toliko, v kolikor je bila to sploh do sedaj najboljša njegova vloga. Veseli smo bili tudi Veronike — Mici Dolinske, ki se ji je nekoliko poznalo, da je prvič na odru;

a je vendar dobro rešila svojo nalogo, bolje, kot smo pričakovali. Precej dober je bil tudi Blejec; tako zadovoljni nismo bili z Veselom, ki je igral vlogo Frana, dasi ima simpatičen glas; vloga Marijane je bila to pot bolj podana kot zadnjič. Zidarka pa se ni mogla poglobiti v svojo vlogo in je podala preveč vse kaj drugega, kot tip krčmarice, ki jo predpisuje pisatelj.

A. M.

pr Moderni Hamlet. Reinhardt je znan nemški igralec, ki hoče spraviti gledališče v novo smer; odprl je moderno gledališče, ki je podobno velikanskemu rimskemu cirkusu z areno, v katerem ima prostora krog 4000 ljudi. Tu ni navadnega odra; sredi poslušalstva uprizarjajo igre v bivši cirkusovi areni. Nad njo se dvigajo v krogu sedeži. Temu ogromnemu pozorišču je mogoče dati obliko samo s trdnimi arhitektonskimi motivi, s stebri in z ogromno obločno kupolo. Velike dimenzije zahtevajo to, kar je že davno zahtevalo gledališče: monumentalnost in enotnega duha. Gledališče je s tem končalo prelom, ki je vladal med poslušalci in igralci in se čutijo vsi kot ena duševna enota. Pravijo, da nas to gledališče privede k novi drami in da bodo najširše množice zopet vritegjenne v umetniški tok. V ti areni igrajo Hamleta. Reinhardt je že večkrat preje pokazal stremiljenje, da približa igralca občinstvu, ko ga je postavil v neposredno bližino gledalca, na drugi strani pa je posvetil veliko pozornost slavnostnemu pompu. Učinek mu je bil izhodišče in zato se poslužuje cele vrste sceničnih sestav. Reinhardt je čutil, da je brez onih sredstev, ki vzbujajo osredotočenost na običajnem odru in čutil je, da ne more starih oblik naštudiranja prenesti čisto preprosto v velik prostor, ker bi se v njem izgubile vse notranje potankosti. Zato igra Hamleta kot današnje rodbinsko dramo. Brez kulisa, stoli kot edino opravo in dvema križema. Kostumi so popolnoma nevtralni. Ofelija je oblečena v svilen obleko, na nogah ima čevljičke, s katerimi bi mogla sedeti v kavarni, ne da bi vzbudila pozornost. Hamlet je v črnem haveloku, Rozenkranz in Guildenstern imata empirske vlasulje, kraljica je v večerni toaleti. Laertes je v sivem lovskem jopiču, s kožuhovinastim ovratnikom. Horatio ima modno volneno obleko, z jopičem vrženim čez ramena. Pri vseh so komaj opazni znaki novodobnosti, manjka samo, da bi si še zapalili cigarete. — Toda Hamleta igrajo tudi notranje kot dramo naših dni. Samo scene z duhom se vrše na ozadju ogromnega neba, s spremljanjem magične godbe, tako da padajo iz ostalega obiležja igre, ki je popolnoma realistično. Hamlet je poln gnjusa nad človeško gnjilobo in nad ničvrednostjo dobe, strastni sin togote rodbine, v kateri vlada duševna puščoba. Govori nepatetično, verze prednaša tako naravno, da iz njih postane proza. Kralj je smehljajoči se intrigant. Ofelija je naivna, nekoliko bežasta deklina, ki pada od prizora do prizora bolj v glupost kot v blaznost, ki smo jo videli igrati na patetičnih gledališčih. Vedno bolj je podobna očetu Poloniju, ki nastopa v pozni pruskega dvorjana, elegantnega častnika jezdnega polka z ostrogami in bičem, z angleško pristrizženimi brki, ki je v sebe zaljubljen, a nikakor ne neumen človek. Vendar klepetav plitvež z dovtipom. Ljubezen Hamleta do Ofelije ni tragična, ona je samo opomin na človeško gnjilobo. — Ali je mogoče Hamlet kot sodobna realistična drama? Gotovo je, da mora biti v vsaki novi inscenaciji več 20. kot 16. stoletja. Toda ne sme biti v nji več 1920. kot onega, ki velja v vseh dobah. Velika zasluga bi bila osvoboditi Hamleta od teatralnosti, osvoboditi ga od nalepljenih brk in vsega tega, kar je pri nas samo »teatr«. Počlovečiti ga, iztrgati ga iz zgodovinskega patosa, to je ena izmed nalog modernega gledališča. Iz tega zadušnega gledališkega ozračja, bi morali Hamleta premakniti na veliko metafizično ploščad, v globoko in resnobno ozračje, ki ne bi bilo samo zunanje, scenično, ampak tudi notranje neodvisno od kakke dobe, to je: občedlovesko, Reinhardtov način predstavljanja mu je vzelo notranji patos in notranjo monumentalnost. In ravno notranja monumentalnost in globina ostane večni cilj umetnosti tudi »edaj, kadar pojde cesta k nji skozi oblike popolnega realizma.

pr Romala Rolland: »Danton«. Romala Rolland je znamenit francoski pisatelj, ki je spisal silno obsežen roman »Jean Christophe«. Spisal je tudi dramo »Danton«, ki je ena izmed dram revolucije, ki jih namerava spisati. To dramo so uprizorili prvič v znanem Reinhardtovem cirkusu. Dejanje drame se peča s propadom Dantona. Robespierre je hotel postati diktator Francije, ki pa ni bil popoln, dokler je Danton še živel, zato ga je moral odstraniti. To sta bila dva človeka, ki sta tvorila veliko nasprotje. Na eni strani Danton je bil genialnost, na drugi strani Robespierrova povprečnost — ni nobeno sovraštvo tako zagrizeno, kot sovraštvo povprečnosti proti genialnosti. Na eni strani strahoviti govornik revolucije, ki je vplival s čudovito močjo na poslušalce, na drugi strani Robespierre, ki je govoril fra-

ze in skušal vplivati s patosom. Danton je izprevidel, da je ona politika blazna, ki napravi ljudi na ljubo principom nesrečne, Robespierre pa je uničeval ljudi, samo da je izpeljal svoje ideje. »Ni je hujske nevarnosti za državo kot ta, če kdo jaše na principih. Ti ne zasledujejo cilja, da bi delali dobro, ampak da izpeljejo svoje ideje; nobena bolest jih ne gane. Ena sama moralna je zanje, ena sama politika: izpeljati ideje.« — Drama ni namenjena toliko za igranje, kot za čitanje. Vendar ima toliko duševne globine, da vpliva vseeno in s svojo duhovitostjo skoraj nadomesti dramatično pomanjkljivost. Prvo dejanje je po svoji miselni globini najboljše. Tretje dejanje pa dramatično najbolj vpliva, ko se vse v veliki areni množica revolucionarjev. Igralci so raztreseni tudi med poslušalci, ki delajo pri sodni obravnavi medklice. Polzkus, igrati v cirkusu dramo, ki sloni na samem dialogu, se je posrečilo bolje, kot so pričakovali.

pr »Slovenski učitelj« je zopet izšel v svoj drugi številki in prinaša obilico zanimivega gradiva. I. Štrukelj je spisal članek: »Na krov za samoodločbo in svobodo šole!« Janko Polak piše »O pazljivosti«. Ernest Šušteršič prinaša članek: »Vzgojna načela islama«. Zanimiv je tudi članek R. Pečjaka, ki se dotika za naše vzgojitelje tako kočljivega predmeta: »Nauki«. Izvajanje popolnoma pravilno in bi ga podpisal »obema rokama. Še danes ne znamo ločiti nauka od nauka, življenja, ki vpliva neposredno, od besede, ki je narejena iz ila; postavljena mladini v muko. Naše čitanke in naše slovstvo je še polno tega. Ko šen pregledoval zadnje dni naše mladinske liste, sem strahoma opazil, da sploh nimam mladinskega slovstva in sram me je bilo, da so s tako nezvitno hrano pitali naše otroke. Kar imamo, so samo drobtine in stvari, ki so le deloma dobre in jih je silno težko zbrati iz sentimentalne petošolske navlake in iz slabih moralizirajočih sestavkov. Silna potreba bi bilo, da zberemo in zapišemo to, kar je dobrega, drugo pa pustimo pozabnosti. Društvo, ki bi se lotilo tega dela, bi si napravilo časten spomin. — f-

pr Dr. Fr. Kos »Gradivo«, IV. zvezek. Leonova družba naznanja, da je izšel IV. zvezek Kosovega »Gradiva«. Knjiga tvori po svojem velikem obsegu in po svoji znanstveni vsebini pravi dogodek na sedanjem polju slovenske književnosti. Knjižgotržiščna cena ji je 52 K; člani družbe jo dobijo za 42 K, a si jo morajo radi kontrole naročiti pismenim potom. — Naroča in dobiva se knjiga pri Leonovi družbi v Ljubljani, Alojzijevejšče.

pr Štiri nagrade bi najraje ostale neizplačljive. V izpodbudo glasbenega stvarjanja je svoječasno razpisal L. Schwentner za štiri najboljše kompozicije znesek dva tisoč kron (I: 700 K, II: 500 K, III: 400 K, IV: 400 K). Uredništvo »Novih akordov« od 1. januarja 1919 do sedaj ni prišlo jasno, katera dela bi nagradilo. Zares srečen oni, ki bo deležen teh nagrad. Vsi štiri skupaj si bodo lahko naročili skupno zimsko sukno. Komponista pa si lahko omisli kak »halbcilinder«, ne bo jim treba mnogo dodati.

pr Nova komedija. Na Dunaju je došla prva vprizoritev nova Rittnerjeva komedija »Eumenejeva tragedija« in sicer bivšem dvornem gledališču.

Orlovski vestnik.

Orel v Radovljici priredi v nedeljo dne 7. marca 1920 ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu v Radovljici predstavo »Mlini pod zemljo«, igra v petih dejanjih (k)

Dijaški vestnik.

d Slovenska dijaška zveza (S. O. Ljubljana) priredi na praznik 25. marca zvečer v veliki dvorani hotela »Union« slavnostno prireditev s petjem, govori, godbo, telovadbo itd.; obrača se tam potom na vsa naša društva z željo, da bi opustila vse mogoče nameravane prireditve na ta dan — in s prošnjo, da omogočijo vsem svojim članom udeležbo in da pospešijo in pomorejo z agitacijo k najboljšemu izidu prireditve, ki bo pokazala m' dostno silo naše misli v mladinskih organizacijah. — Odbor ljubljanske S. O. (K)

Gospodarstvo.

g Ukrajinsko konsumno gibanje. Konsumna društva v Ukrajini obstojajo že nad 50 let. Do vojne se niso mogla razviti in se tesneje skleniti, ker je ruska uprava delala težave njih delovanju. Že v prvih vojnih letih, predvsem pa po revoluciji leta 1917 so se začela naglo širiti in krepiti, bohotno naraščajočemu konsumnemu gibanju so dale osrednje zveze enotno smer in tako omejile možnost lahkomišelnega gospodarstva v konsumih. Konsumi niso narastli samo po številu članov, še važnejša je notranja okrepitev, ker so si pridobili neomejeno zaupanje ljudstva in svojih članom vcepili vzajemnosti. — Cela konsumna organizacija je deljena na tri orga-

nizatorične oblike: posamezen konsum, okrajna zveza, centralna zveza. Število l. 1919 obstoječih konsumov znaša 13.000 do 15.000, v katerih je včlanjeno približno tri milijone zadrugnikov. Skoro v vseh okrajnih so združeni v okrajne zveze, ki jih je nad 130. V osrednji zvezi v Kijevu, »Dni-prosojus« (Dnjeprska zveza) je včlanjenih 80 okrajnih konsumnih zvez z nad 8000 konsumi. Dni-prosojus je ustanovljen šele v maju 1917 kot nabavna centrala ukrajinskih konsumov. Kljub žalostnim političnim in prometnim razmeram je ta osrednja zadruga zveza naglo rasla in si priborila priznanje in upoštevanje od strani države in je danes močan faktor v ukrajinskem gospodarskem življenju. V enem letu si je pridobila štiri velike tovarne, kjer je zaposlenih nad 2000 delavcev in odkoder dobavlja svojim članicam milo, čevlje, pločevinaste izdelke in trikotizdelke. Izdaja svoje glasilo »Kooperativna Sorja« za zadrugno gospodarstvo, njen trgovski odde-

lek izdaja polmesečnik »Trgovsko poročilo« »Dni-prosojus«, kjer razpravlja o različnih blagovnih in tržnih vprašanjih. Osrednja zveza ima do danes tri velike trgovske podružnice. V Odesi je bila aprila 1918 ustanovljena prva podružnica, ki ima nalogo, nakupovati na tamkajšnjem trgu blago in dobavljati tudi iz inozemstva ono blago, ki pride preko Črnega morja. Na razpolago so ji velikanska skladišča. Druga podružnica posluje v Stanislavu (Galicija). Sklepa kupčije z nafto in je sprejemno mesto za blago, ki prihaja iz centralne Evrope. Cilj zastopstva »Dni-prosojus« na Dunaju je navezati stike in voditi promet z Italijo, Nemčijo, Švico in državami, ki so nastale ob propadu Avstrije.

g Borzna poročila, LDU, Belgrad, 5. marca. Tečaj na današnji borzi: Angleški funti 0—125, francoski franki 280—280, italijanske lire 0—215, ameriški dolarji 35,60—35,60, švicarski denar 600—600, drahme 450—0, levi 56—56, marke 49,25—49,50,

leji 0—47,50, češkoslovaške krone 40,50—41, avstrijske krone 16,50—16,50. — LDU, Zagreb, 5. marca. Tečaj na današnji borzi: Devize: Berlin 100 mark 160—164, Rim 100 lir 850—860, Pariz 100 frankov 1100—1115, Praga 159—161, Švica 100 frankov 2300—2500, Dunaj 100 kron 59—61. Valute: Ameriški dolarji (100) 14,450—14,700, avstrijske krone 56—60, bolgarski levi 0—175, carski rublji 198—206, češkoslovaške krone 170—0, francoski franki 1080—1100, angleški funt (1 komad) 510, napoleon (1 komad) 510—514, nemške marke (100) 190—195, romunski leji 225—230, italijanske lire 790—805.

Aprovizacija.

a »Samopomoč« v Ljubljani. Od torika dne 2. marca dalje so članom »Samopomoči« na razpolago v prosti prodaji sledeča živila in gospodarske potrebšči-

ne: mast (do 6 kg), suho svinjsko meso, ječmen, ješprenj, kaša, kava, cikorijska, metle, vžigalice, čevlji, krema, sidol, jajca, rogaška slatina, rozine, cvebe in kis. Ker je blaga navedenih vrst dovolj v zalogi, se razprodaja blago na poskušnjo brez vrstnega reda. Zadrugniki se opozarjajo, naj prihajajo tudi dopoldne ter naj prinašajo tudi drobiža s seboj, da se blagajniški posel ne zadržuje. — Moka, olje, usnje, soda, lug, češplje in orehi pridejo na vrsto po 15. dnevu marca.

Kdo ve, kje se nahaja Franc De Leonardo, doma iz Žiri, kateri je v Ameriki že od leta 1904. Parkrat je pisal iz Washingtona, potem se ni oglasil več. Če bi vedel kdo izmed rojakov v Ameriki kaj o njem, naj naznani njegovemu očetu Francu Leonardo v Žireh.

Darujte za „Slov. Dijaško Zvezo“!

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza-fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 27 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 5 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 12 K. — Omot in poština posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska.

2 dijaka sobo po možnosti v mestu iščeta vsaj z eno posteljo. — Tozadavne ponudbe na upravnishvo „Slovenca“ pod „Dijaka“.

Kina-železnato vino lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, krepča malokrvne, nerazvne, oslabele, odrasle in otroke. — Naročila proti povzetju.

Nememblovanu sobo s posebnim vhodom išče četudi obrnjena proti dvorišču, soliden gospod. Naslove sprejema uprava „Slovenca“ pod „soba“.

Vsakovrstne **Slamnike,** različne torbice, predpasnike, slamnate solne in druge pieterske izdelke, priporočila po primerni ceni gospodom trgovcem **FRANJO CERAR,** tovarna slamanikov, Stoba pošta Domžale pri Ljubljani.

Iščeta se 1 ali 2 **kompanjona** s 300-500.000 K kapitala, za kompletno opekarno. Pismene ponudbe po šifro »Opekarna« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo n. 5.

Sprejemem takoj **pomočnika** za boljša, velika, stalna dela. Ivan štopica krojaški mojster Dob pri Domžalah.

V zalogi Zadrugne centrale v Ljubljani se nahaja še približno vagon pakiranega

pralnega praška Carrara in večja množina

pralnega praška Wäschermädel v kartonih s 50 zavitki po 25 kg, večje število raznovrstnih transportnih in skladiščnih sodov, 100 komadov konjskih jasl iz litega železa, 7 kompletnih spalnih sob z dvema posteljama, 400 pocinjenih ročkov po 33 litrov za transport masti in medu i. sl., ena nova ledenica in točajnica za pivo, 6 popolnoma rabnih peresnic in razna kuhinjska posoda, porcelan ter druga drobnarija. Polzvedbe od 9 do 10 ure v Zadrugni centrali, tu, Mišoiščičeva cesta št. 8 I nadstropje.

Cigaretni papir sledeče vrste: Golub, Club, Abadie, in Samum priporočila na debelo »URANUS-PAPIRICA«, Ljubljana, Mestni trg 11. 418

Hlode (krlje)

deske in trame iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

LES.

kupim hrastove, smrekove in bukove bode za žago. Ponudbe s ceno na naslov: IVAN B. A, tovarna parketov in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4a.

V kuhinjo restavracije želi vstopiti gospodična kot druga ali tretja kuharica. Pisma pod „898“ na upravo lista.

Ženitna ponudba. Državni uradnik srednje starosti, dobrega mira, značaja išče radi pomanjkanja znanja sebi enako gospodično ali vdovo, tu ali na deželi s premoženjem. Na anonimna pisma se ne ozira. Tajnost častna stvar. Prijazne ponudbe pod „Srečna bodočnost 904“ na upravnishvo „Slovenca“.

„Vardar“ I. Jugoslovanska tovarna sladne kave Jovo Gigović, Nova Gradiska, Slavonija dobavlja v vsaki množini

sladno kavo znamka „Vardar“ v zavitkih po 200 in 500 g, v originalnih zabojih po 50 kg neto, po najnižji ceni, franko vsaka železniška postaja. Skladišče za Slovenijo: **Jovo Gigović** Maribor II, Gl. trg 20.

„Vardar“

Krojaškega pomočnika takoj sprejme mojster, Domžale. — Hrana in stanovanje v hiši.

Slamnike in klobuke vseh vrst sprejema v popravilo **FRANJO CERAR,** tovarna slamanikov v Stobi pošta Domžale pri Ljubljani. — V Ljubljani se sprejemajo isti pri tvrdki Kovačević i Tersan v Presernovi ulici št. 5, kjer so tudi najnovejši vzorci na razpolago.

Kuharice katera je zmožna samostojno voditi dobro hotelsko kuhinjo, dobi trajno službo. Ponudbe na hotel Triglav, Savinica ob Savi.

Zahvala. Vsem, ki so v težki bolezni in ob smrti mojega nepozabnega soproga z menoj čutili ter so na kateri-koli način počastili spomin blagopokojnika, usojam si sporočiti tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. V Ljubljani, dne 3. marca 1920. **Jelka vdova dr. Bretlova.**

Tračnice (šine), stroje vsake vrste in staro železo kupim. Ponudbe pod „Aliav“ na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana.

Gosja jajca za valenje oddaja Ančka Smolnikar Kapijavas 14 Komenda.

Išče se knjigovodkinja, večja slovensčina, nemščine ter strojepisja. Ponudbe pod št. 878 na upravo „Slovenca“.

Služba organista in cerkvenika je razpisana v Hinjah. Nastop o sv. Juriju. Prejemki obstojajo v žitni in denarni biri, štoli in v precejšnjem zemljišču. — Prošnje je nasloviti na župni urad.

Klavirje, planine, harmonije, violine, citre, harmonike, strune itd. — ima

v velikanski zalogi **ALFONZ BREZNIK** učitelj Glasbene Matice in edini zapriseženi strokovnjak, LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). 1816

Cementne cevi strošnik, grobne oklepe, stopnice iz umetnega kamna i. t. d. nudi **F. BANDA & drug,** Ljubljana, Karlovska cesta 8.

Svicarska SITA (paštji) št. 4 do 14, kakor tudi veliki od št. 60 do 70, se dobe pri tvrdki **FRANJO HRABAL** Osijek I Trg Kralja Petra 3.

Tajnika z večletno prakso v večjih pisarnah državnih uradov, odvetniških ali notarskih pisarn sprejme takoj v službo družba Impey v Ljubljani.

Oglje bukovo in gabrovo se kupi. Ponudbe z navedbo cene in množine na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša predraga soproga, mati, hči, sestra, svakinja in teta

Terezinka Bobnar roj. Tomšič stotnikova soproga

dne 2. sušca po dolgi mučni bolezni preminula.

Pogreb nepozabne rajnice se vrši dne 6. sušca 1920 popoldne ob 3. uri iz hiše žalosti v Solnogradu, Neutorgasse 19.

V Solnogradu, dne 3. sušca 1920.

Žalujoče rodbine: **Bobnar-jeva, Tomšič-eva, dr. Tomšič-eva in Smoletova**

(Za dvakratno obilavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obilavo v tednu se računa 8 kron.)

BORZNI MEŠETAR
Vučković Dragan, Zagreb, Sv. Duh 19. — Brz.: Vučković. Tel. 7—17.

BRIVNICE
Zajc Fran, Dunajska cesta 12.

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajc A., Linhartova ulica 4.

GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.

JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, L. Ljublj. javno skladišče, Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KAVARNE
»Zvezda«, Ivancič J., Kongres. trg.

Naročajte „Slovenca“!

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
Pajk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

KROJAČI
Gestrin Ferd., Poljanski nasip 8.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosić Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.

PARFUMERIJ IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

PODOBARJI
Pengov Ivan, Kolodvorska ul. 20.

POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

ŠPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOVINE S KLOBUKI
Čadež Gvido, Mestni trg 14.
Soklič J., Stari trg 4.

TRGOVINE S PAPIRJEM
Prodajalna K. T. D., Kopitar. ul. 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN. MIKUŠ L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED. STROJI
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGE POHIŠTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

ŽAJUTRKOVALNICE
Grošel T., Poljanska cesta 7.

ZOBOTEHNIKI
Zobni atelje F. Palovec, Dalmatin. ul. 5, poleg Kmetijske posojilnice.

KOLESA
rabljena kupule
J. GOREC, LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 14.

Novodošlopripravo KADILO
se dobi v vsaki množini po nizki ceni pri svečarju J. KOPACU v Ljubli an
GOSPOSVETSKA CESTA številka 90

M. Franzl
najstarejša slovenska tvornica pletenin v Ljubljani, Privoz štey. 10
išče

izučene delavke
Plača zelo ugodna.

Zadružna zveza v Ljubljani
razpisuje službi:
1) **Zadružnega revizorja.**

Prednost imajo oni prosilci, ki so izvežbani v nadziranju kmetijskih društev in nabavnih zadrug.

2) **Knjigovodskega uradnika.**

Lastnoročno pisane prošnje z dokazili usposobljenosti, spričevali o dosedanjem službovanju ter zahtevki o plači je predložiti ravnateljstvu (Dunajska cesta 38) do 15. marca t. l.

ZEMALJSKA VLADA ZA B. I H.

Rudarski odsjek.

Sarajevo, dne 26. februara 1920.

Broj: 34.764/XII-2.

Oglas.

Uprava države železnic v Varsu imade za prodati oko 14.000 komada **kolčakastih lijevanih cijevi** (gegossene Muffenrohre)

promerja od 40 mm do 400 mm, pojedini komadi od 3—4 m dugački. Cijevi će se prodati ili svi od jedanput ili u partijama najboljem nudiću franko vagon Vars (Bosna).

Ponude treba upravljati na rudarski odsjek zemaljske vlade v Sarajevu, Jukićeva ulica br. 17a do 31. marta 1920. Posebnim uvjetima i razjašnjenjema služi interesentima rudarski odsjek zemaljske vlade.

Predstojnik rudarskog odsjeka zemaljske vlade za B. I H.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

dražba z a. z. inženirska pisarna in stavbno podjetje dražba z o. z.

Ljubljana Maribor
Sodna ulica štey. 2 Viktringhofova ul. 34

Oddelek I. Projekti, proračuni, Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.
Oddelek II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.
Oddelek III. Beton, železobet. Zelezne konstrukcije.
Oddelek IV. Zeleznice, ceste, predori, mostovi.
Oddelek V. Industrijska in gospodarska poslopja.
Oddelek VI. Komercijalno razpečavanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.
Držjavni naslovi: JJP — Ljubljana — JJP — Maribor.

Pozor!
Zabeležite si naslov!
Kdor želi kupiti prima, suha **bukova drva**
po cisti ceni, naj jih naroči pri Centra: Drv. Atakljeva cesta 10, (tramvajska postaja: Sv. Petra cerkev). Po: strežb: točna in kulantna.

Povečane slike
do naravne velikosti, kakor tudi olin: zate portrete na platno izvršuje umet: niško po vsaki fotografiji
Davorin Rovšek
prvi fotografski in povečevalni zavod Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 34 a

Kupim dobro ohranjeno **lokomobilo**
od 30 HP uarej. novejšega sistema. Ponudbe pod Lokomobila 835 na upravnistvo Slovenca.

Kontoristinja z 10 letno prakso išče službe. Ponudbe pod „28 let stara“ na upravo „Slovenca“.

Na prodaj je

2 - 4 vagonov bakrene paste „Bosna“ ze škropljenje trt. Na 100 litrov vode 2 kg paste. Odda se najmanj po en vagon. Vpraša naj se v trgovini Jos. Fabiani, Ljubljana, Prešernova ul. 54.

Praktikant ali pristav
se takoj sprejme na večjem posestvu, ki se v tekočem letu moderno preuredi. Absolventi kmetijskih šol, ki hočejo dobiti primerne prakse, naj pošljejo ponudbe s prepisi izprijeval in silko pod „ekonom ja“ 901 na upravo Slovenca

Kontoristinjo
veščo slov. in nem. jezika v govoru in pisavi, ter ob enem tudi stenografije, išče tukajšnja veletrgovina. Ponudbe z navedbo plače pod „zanesljiva moč“ 894 na upravo tega lista.

Prodaj ostali mi
-LES-

od 60 m dolge vojaške barake kakor: špirovec, deske, vrata, okna, opaže itd. Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana.

Proda se

na Štajerskem ob želez. postajah: krasen, 4 orale velik vinograd in 8 oralov n iv, travnikov in gozda, prvovrsten travnik 10 oralov. Vprašati pismeno upravnistvu Slovenca pod Ugodna pri: lka

Saldokontista
ali knjigovodja vešč slovenskega in nemškega jezika išče tukajšnja velet: govina. Ponudbe z navedbo plače pod šifro „zanesljiv“ 846 na upravo tega lista.

Avto-PNEVMO (gumi)
Pielli Michelin Goodrich
dobavlja takoj

J. GOREC, Ljubljana.

Sprejmeta se v takojšnje delo dva izurjena čevljarska pomočnika
proti dobri plači. Prebrana in stano: vanje po dogovoru. Ponudbe sprejme Franc Uršantčič, čevljarski mojster, Baurica 37 pri Trzinu. 847 (3)

Podjetniki in vrtnarji!

Odda se v zakup parcela nasproti Uni: ona ob hiši št. 8 na Miklošičevi cesti, pripravna za skladišče ali vrt. Ponud: be s pogoji in naredbo zakupnine sprejema Slov. krščanska socijalna zveza Jugoslovanska tiskarna.

Ljudska posojilnica
v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta štey. 6
obrestuje hranilne vloge po čistih **3%**
Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteko in v tekočem računu. Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Prostovoljna dražba premičnin in nepremičnin.

Na predlog dedičev po umrli Ani Drnovšek, posastni ci na Raki št. 14, se prodajo na javni dražbi spodaj popisane nepremičnine, kakor tudi razna hišna in kuhinjska oprema in nekaj drugih premičnin

v ponedeljek dne 8. sušca 1920

dopolodne ob 9. uri v hiši zapustnice. Natandneje pogoje je vpogledati pri tem sodišču v sobi št. 1. Nepre: mičnine, ki jih je prodati, leže v katastralni občini Raka in sestoje iz sle: dečih parcel:

1. stavb. parc. št. 57. s solidno zidano in opeko krito pritlično hišo in z lesenim gospodarskim postopjem z izključno ceno 25.600 K;
nadalje zemljiško parc. šteylo:
2. 751 vinograd z izkl. cno ceno 1.400 K;
3. 817 opuščen vinograd v „Grič“ 50 K;
4. 2413-1 kolosek v Blatniku 100 K;
5. 3438 in 3437 deloma njiva deloma vrt v Cirju 970 K;
6. 762 košenina in njiva v Sinovci 600 K;
7. 1000/10 kolosek v Živi gorici 100 K;

Okrajno sodišče hr. SHS v Krškem, odd. I, dne 2. sušca 1920.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo
Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102
Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.	Sanatorij in veliko morsko kopališče „THERAPIA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon interur. 2-14	Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.	Hotel Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Telefon interur. 5.
Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski.		

vsi hoteli in sanatoriji so samoder: neje in z vsem komfortom urejeni. — Održba izvršena. Otvorjeni sklozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje poiznanja za Crikvenico uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novemestu; za Sušak: SREDISNJA URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA.
Naslov za orzajave: Jadrancentral: Sušak-Reka. Interurban telefon štey. 9-8-9.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Lesni skladiščnik in lesni manipulant

dobi takoj službo pri
gozdni ind. d. d. „Croatia“
Gospodarska cesta 2/II.

Gaspari & Faninger

Maribor.

Samo na debelo!

Dospelo je: Lisavrvica, mohairščetka lamalustre, krstno garniture, vezala za črevijela, sukanec, kvačkanec, bombaž za nogavice in za vezanje, stenj, brisače, žepni robci, robci za glavo ovratnice, koppertrakovi, kronen-svila, čipke in vezenja vseh vrst, moške in ženske nogavice, drota in sploh vse vrste druge drobnine in galanterije.

V zalogi vsi kranjski izdelki, kakor: glavniki, vsakovrstne krtače, biči i. t. d.

Samo na debelo!

Sveče,

„mira“ v zavojih po 1 kg.,
kavo, modro galico,
užigalice, žveplo,
koruzo, oves,
moko

ter ostale deželne pridelke in sadeže prodajajo
samo na debelo po zmernih cenah

Dumić, Gjivić & Pitarević,
Zagreb, Zrinjevac 15.

Podružnica: Zemun. Int. tel. 22-69.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

živiljska zavarovanja.

Sprejema: V živiljskem oddelku: zavarovanja na doživljanje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Skaboform se zopet dobi!

proti srbečici, garjam,
lišajem, kožni izpuščajem
zahtevajte v vaši najbližji
lekarni priznane in zdravniško priporočene

Dr. FLESCH-ovo izvorno SKABOFORM-MAZILLO.

Ne maže, ne barva, brez duha. Dobi se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik »pri zlatem jelen« IV., Maribor trg.

Kupujemo

po najvišjih
cenevni cenah

železne in lesene SODE

Romet Ljubljana.
Dunajska c. 33

KOLONIJALNO

Najcenejša dobava na debelo

FRUCTUS

d. d. za promet zem. proizvodov, kolonijalnim in drugim blagom preje

Izidor Scholler-a sin

(ustanovljeno 1883)

Zagreb, Vlaška ul. 12.

Telefon 106. Brzjavlj: Fructus.

SPECERIJSKO

BLAGO

Ia bosanske slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kavo
Čaj
Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnike
Dišave

razpošilja po celem kra-
ljestvu od 5 kg naprej
poštne prosto

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Hočete obdržati svojo
lepo? Hočete imeti
kakor barzun mehko
kožo? Nočete sončuh
pen mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo
pravo Elza obrazno, ko-
žo obvarujočo pomado!
Občudovani bode! Za-
vidani! 1 lonček 6 K,
No. III močnejše vrste
9 K. K temu Fellerjevo
najfinejšo lilijnomlečno
milo 15 K.

Mušijo Vas kurja
očesa? Fellerjev
pravi turistički
obliž učinkuje
brez bolečin hitro in zanesljivo. — Nobenih
kurjih ocesov več! Nobenih žuljev! Nobene
trde kože! Mala škatljica 3-50 K, velika ška-
tljica 5-50 K. — **Zelite še kaj?** Fellerjevo
Elza umivalne pastile (kolonjska voda) 1
škatljica 5 K. — Fellerjev usipalni prašek proti
potenju, 1 škatljica 5 K. — Fellerjev mentolni
črtnik zoper glavobol 1 škatljica 3-50 K. — Fellerjev Elza fluid
6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specialni 27 K. — Najboljši parfum
za najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K. — Močna Francovka v ste-
klenicah po 6 K in 16 K. — Omet in poština posebej a najceneje. —
Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg 134.
Hrvatska.

Heče e meti lepo, zdra-
ve lasce? Fellerjeva pra-
va Elza Tannochina po-
mada za rast las doseže
bujne lasce! Zapreči pr-
haj, prerano osivenje,
Zabrani plešo! 1 lonček
6 K. No. III 9 K. K temu
močno terovno milo za
umivanje glave 8 K. Sam-
pon 1 K. Mazilo za brke
1-20 K in 2-50 K.

Tovarna Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapest-
nice in srajce. —

PODRUZNICE

Maribor

Gospodarska ul. 38

Novo mesto

Glavni trg

Kočevje

Štev. 39.

Domača tvornica rublja d. d.

ZAGREB, Jelačićev trg št. 2, I. nadstropje

nudi trgovcem samo na
debelo

moško perilo

kakor razne vrste srajc,
spodnjih hlač, spalnih srajc,
mehkih manšet in mehkih
ovratnikov.

blagovni oddelek

priporoča svojo bogato za-
logo vsakovrstnega

manufakturnega blaga

kakor angleško tkanino,
podlogo, svilo, šifon, kre-
ton, cefir, bombaževe in
nitkaste tkanine itd.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

V. Marsano

Centrala

ZAGREB

Nikolićeva ul. 8.

Matimex' Zagreb

Matimex' Dunaj

Viktorgasse Nr. 4

"TIMEX"

Brzjavlj:

Trvdka za

uvoz in izvoz.

Ekspozitura

DUNAJ IV.,

Viktorgasse Nr. 4

Dobavlja:

Motilnice, lokomobile, motorje, leko-
motive za prenos in za drva, vozove
za izvažanje in koritaste vozilke,
travnice za poljske in normalne ži-
lenice, traverze, betonsko železo, le-
penke za pokrivanje in izoliranje,
škripi, žično pletivo, žične vrvi, ema-
lirano in glinasto posodo, žična rešeta
trijerje, kosilne stroje, grablje za seno,
brane, plugse, separatorje za mliako,
oročje za kovače, mizarje, ključavni-
čarje, rezalne stroje, gepelje.

Tovarniške naprave:

Zaga, polnojarmenike, stroje za ob-
tesavanje drv, kompletne mlinске na-
prave, stroje za opeke, tovarne za
akrob, tovarne za marmelado, valje za
gramor, kamenolome, sesalke, ventilat-
orje, kolote za jermena, gonilna jerna-
na, kompletne parne pralnice, oljnate
stiskalnice, tovarne za izdelovanje
klobas in mesnatih konzerv, tkalnice,
naprave za kleti, tovarne za testenine,
mizarstvo, 2-3 delne železne dvoranе.

Naročajte in širite „Slovenca“!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 2

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi
okrog

28.000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice
in tekoči račun proti ugod-
nemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih
papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.